Društvo prostovoljcev

PSIHOSOCIALNI STATUS BREZDOMNIH

- Ljubljana -

Poročilo o raziskavi

2014

Način zbiranja podatkov: osebno anketiranje (na papirju ali preko računalnika)

Anketar je anketirancu glasno bral vprašanja (in odgovore) ter jih beležil. Anketiranje je potekalo v pisarni Dnevnega centra za brezdomce Društva prostovoljcev VZD, kar je brezdomcem zagotavljalo zasebnost in posledično prispevalo k bolj natančnim, realnim in kvalitetnejšim podatkom. Anketni vprašalnik je bil predhodno testiran na treh uporabnikih dnevnega centra in na podlagi ugotovitev testiranja tudi ustrezno popravljen oz. izboljšan.

Čas zbiranja podatkov: april – junij 2014

Priprava anketnega vprašalnika: Lozej Martina, Simona Stegne

Anketni vprašalnik je bil pripravljen za namene te raziskave. Nekatera vprašanja so bila povzeta in prirejena po preteklih raziskavah iz področja brezdomstva (*Razpotnik in Dekleva 2009: Brezdomstvo, zdravje in dostopnost zdravstvenih storitev; Dekleva 2004: Socialna vključenost in psihosocialno zdravje mladih z izkušnjami brezposelnosti na območju Ljubljane*).

Anketarji:

Černe Nina
Lozej Martina
Pene Matjaž
Smerkolj Urška
Tasič Andreja
Zavašnik Nuša
Završnik Janja

Priprava poročila:

Lozej Martina

KAZALO

1 Demografske spremenljivke 6
2 Dnevni center za brezdomce Društva prostovoljcev VZD 15
3 Stanovanje 16
4 Zaposlitev 20
5 Zdravstveno stanje 23
6 Alkohol, droga 28
7 Težave z duševnim zdravjem 38
8 Družinska situacija 40
9 Priloga – anketni vprašalnik 43

KAZALO TABEL

Tabela 1: Zakonski stan glede na starost 8
Tabela 2: Starševstvo glede na starost 14
Tabela 3: Povezanost starosti in zasvojenosti 37
Tabela 4: Povezanost med samooceno odvisnosti od alkohola in pogostostjo uživanja 37

KAZALO SLIK

Slika 1: Starost 6
Slika 2: Kakšen je tvoj trenutni zakonski stan? 7
Slika 3: Zakonski stan 8
Slika 4: Državljanstvo katere države imaš? 9
Slika 5: Izobrazba 9
Slika 6: Ali si že bil kdaj v priporu/pogojno obsojen/v zaporu? 10
Slika 7: Obsojeni 10
Slika 8: Čas v priporu 11
Slika 9: Trajanje pogojne obsodbe 12
Slika 10: Čas v zaporu 13
Slika 11: Ali imaš otroke in ali so še živi? 13

Slika 12: Katere od naslednjih dokumentov imaš? 14
Slika 13: Koliko časa že prihajaš v Dnevni center? 15
Slika 14: Kako pogosto običajno prihajaš v Dnevni center? 15
Slika 15: Kje si največkrat prespal/a v zadnjih 30 dneh? 16
Slika 16: Koliko časa je že to tvoje najpogostejše prenočišče? 16
Slika 17: Katere od naštetih stvari imaš na boljo v svojem trenutnem prenočišču? 18
Slika 18: Koliko noči si v zadnjih 30 dneh prespal/a zunaj? 19
Slika 19: Kje imaš prijavljeno stalno oz. zakonsko prebivališče? 20
Slika 20: Ali bi bil/a kdaj uradno zaposlen/a? 20
Slika 21: Ali si v zadnje pol leta opravljal/a kakšna dela, za katera si dobil/a plačilo? 21
Slika 22: Ali prejemaš pokojnino? 22
Slika 23: Ali prejemaš denarno socialno pomoč? 22
Slika 24: Ocena zdravstvenega stanja 23
Slika 25: Zdravstvene težave 24
Slika 26: Ali si v zadnjem letu užival/a kakšna zdravila, ki ti jih je predpisal zdravnik? 25
Slika 27: Ali si v zadnjem letu zaradi zdravstvenih težav vsaj občasno užival/a kakšna zdravila ki ti jih ni predpisal zdravnik? 26
Slika 28: Ali imaš urejeno obvezno zdravstveno zavarovanje? 26
Slika 29: Ali imaš osebnega zdravnika? 27
Slika 30: Ali si v zadnjem letu vsaj enkrat užival/a alkohol/droge? 28
Slika 31: Katere vrste droge si užival/a v zadnjem letu? 29
Slika 32: Katere vrste zdravil si v zadnjem letu užival/a na drugačen način, kot je bilo predpisano? 30
Slika 33: Ali imaš težave z odvisnostjo? 31
Slika 34: Ali si vsakodnevni kadilec cigaret oz. tobaka? 31
Slika 35: Kako pogosto si v zadnjih 30 dneh užival/a zdravila na drugačen način, kot je bilo predpisano? 32
Slika 36: Kako pogosto si v zadnjih 30 dneh užival/a alkohol? 33
Slika 37: Kako pogosto si v zadnjih 30 dneh užival/a drogo? 34
Slika 38: Na kakšne načine si se zdravil/a zasvojenosti? 35
Slika 39: Odvisnosti od alkohola, drog in zdravil 36
Slika 40: Kako pogosti si imel/a v zadnjih dveh tednih naslednje težave? 38
Slika 41: Ali si že bil/a kdaj obravnavan/a v psihiatrični bolnišnici ali drugi ustanovi za težave v duševnem zdravju? 39

Slika 42: Oceni, kako pogosto se tako počutiš? 39
Slika 43: Kje oz. s kom si vsaj nekaj časa živel/a do svojega 18 leta? 40
Slika 44: Življenje z obema staršema do 18 leta 41
Slika 45: Težave skrbnikov v duševnem zdravju, z odvisnostjo, fizičnim nasiljem 42

1 Demografske spremenljivke

V raziskavi je sodelovalo 63 uporabnikov Dnevnega centra za brezdomce Društva prostovoljcev VZD. Od tega je bilo 6 žensk (9,5 %) in 57 moških (90,5 %).

Slika 1: Starost

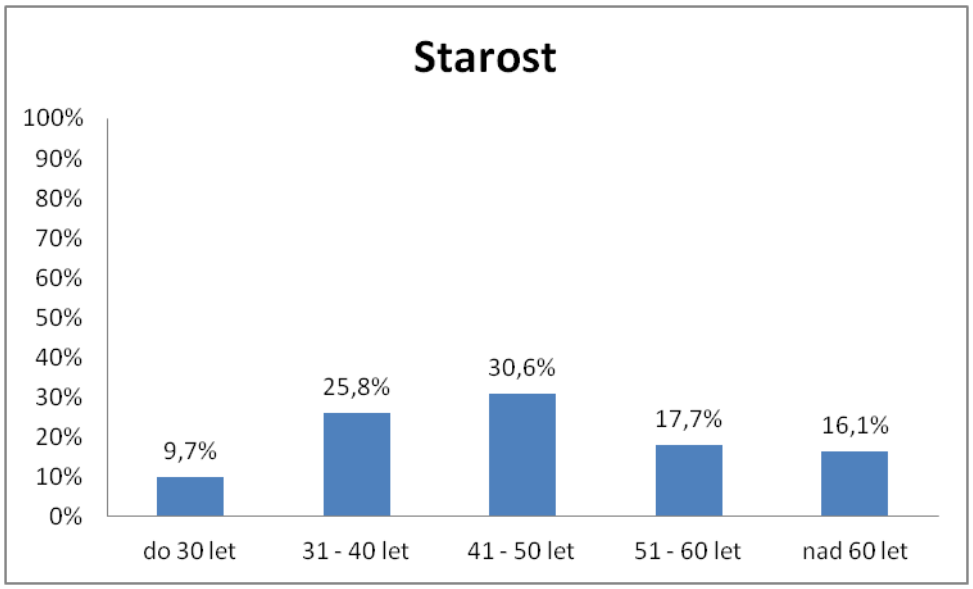

Anketiranci so bili v starosti od 24 do 84 let, v povprečju 46,9 let, s standardnim odklonom 13,5 let. Največ anketirancev je bilo v starosti od 41 do 50 let (30,6 %), sledi starostna skupina 31 – 40 let (25,8 %) (Slika 1).

Anketirance smo vprašali, kakšen je njihov trenutno zakonski stan. Če so odgovorili, da so samski, poročeni, v izvenzakonski skupnosti oz. v zvezi smo jih vprašali, ali so bili že kdaj prej poročeni oz. v izvenzakonski skupnosti in če so odgovorili pritrdilno nas je zanimalo, za kakšno prekinitev zakonske zveze je šlo.

Slika 2: Kakšen je tvoj trenutni zakonski stan?

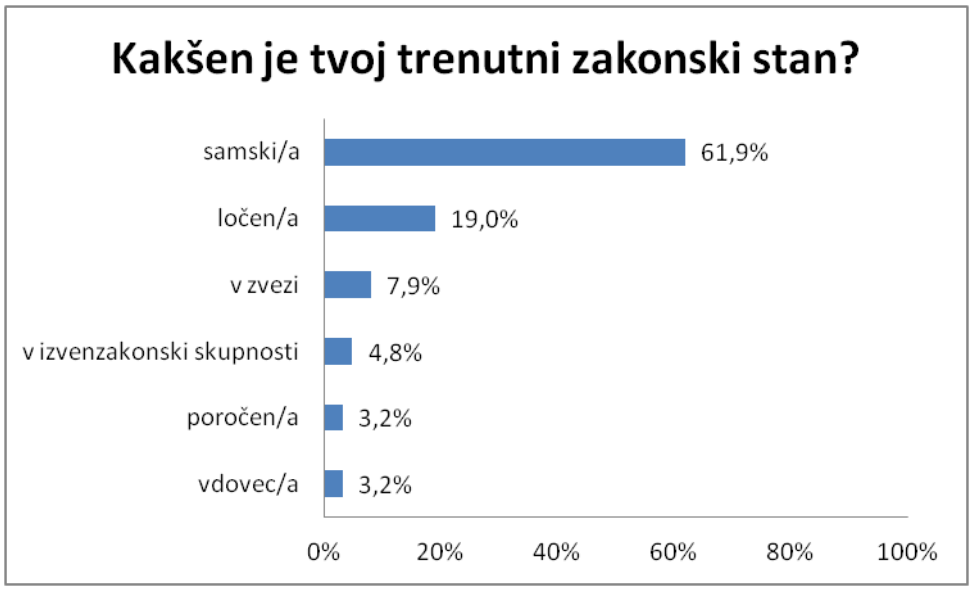

Največ (61,9 %) anketirancev je samskih, sledijo ločeni (19,0 %) in v zvezi (7,9 %) (Slika 2).

Na vprašanje, ali so bili že kdaj prej poročeni oz. v izvenzakonski skupnosti je 27 anketirancev (56,3 %; ločeni in ovdoveli niso odgovarjali) odgovorilo pritrdilno. Med temi jih je 16 (59,3 %) s partnerjem/ko prekinilo izvenzakonsko zvezo, 9 (33,3 %) se jih je ločilo, 2 (7,4 %) pa sta ovdovela.

Da bi dobili dejanski zakonski stan anketirancev smo odgovore na vsa tri vprašanja združili v štiri skupine:
Samski/a: samski in nikoli poročen; samski in v preteklosti prekinil izvenzakonsko skupnost
Ločen/a oz. ovdovel/a: ločen, ovdovel
Poročen/a oz. v izvenzakonski skupnosti: poročen; v izvenzakonski skupnosti in nikoli poročen/v izvenzakonski skupnosti; v izvenzakonski skupnosti in v preteklosti že ločen
V zvezi: v zvezi in nikoli poročen; v zvezi in v preteklosti ločen; v zvezi in v preteklosti prekinil izvenzakonsko skupnosti

Slika 3: Zakonski stan

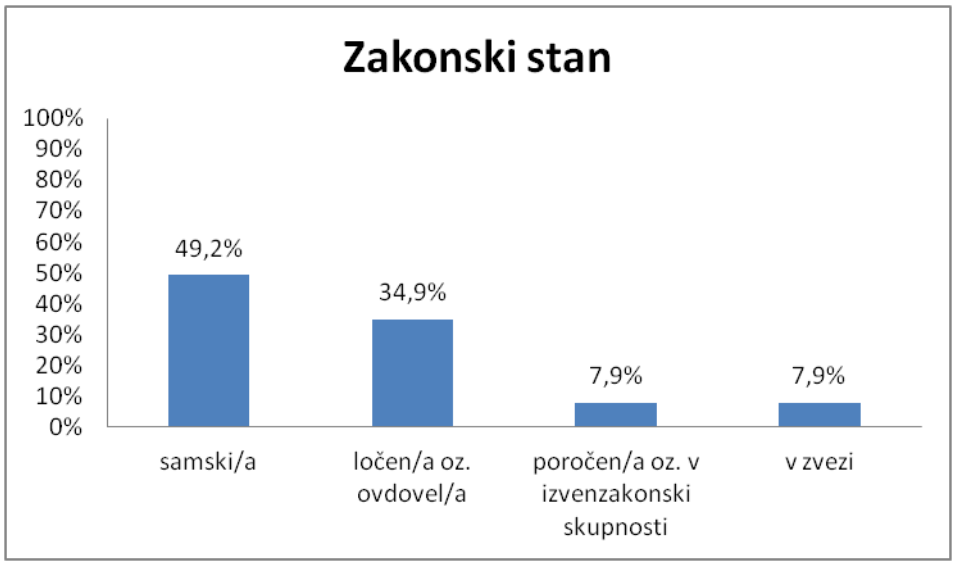

Skoraj polovica anketirancev je samskih (49,2 %), sledijo ločeni oz. ovdoveli (34,9 %) (Slika 3).

Tabela 1: Zakonski stan glede na starost

		Starost				
		do 30 let	31 - 40 let	41 - 50 let	51 - 60 let	nad 60 let
Zakonski stan	samski/a	**100,0%**	**50,0%**	**68,4%**	9,1%	20,0%
	poročen/a oz. v izvenzakonski skupnosti	0,0%	12,5%	0,0%	9,1%	20,0%
	ločen/a oz. ovdovel/a	0,0%	18,8%	21,1%	**81,8%**	**60,0%**
	v zvezi	0,0%	18,8%	10,5%	0,0%	0,0%
	skupaj	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Glede na starost obstajajo statistično značilne razlike ($2\hat{I} = 36,456$, $\alpha = 0,000$) v zakonskem stanu. Anketiranci do 30 let so vsi samski, med 31 in 40 let jih je polovica samskih, med 41 do 50 let je takih 68,4 %, med starejšimi od 50 let pa jih je največ ločenih oz. ovdovelih (Tabela 1).

Slika 4: Državljanstvo katere države imaš?

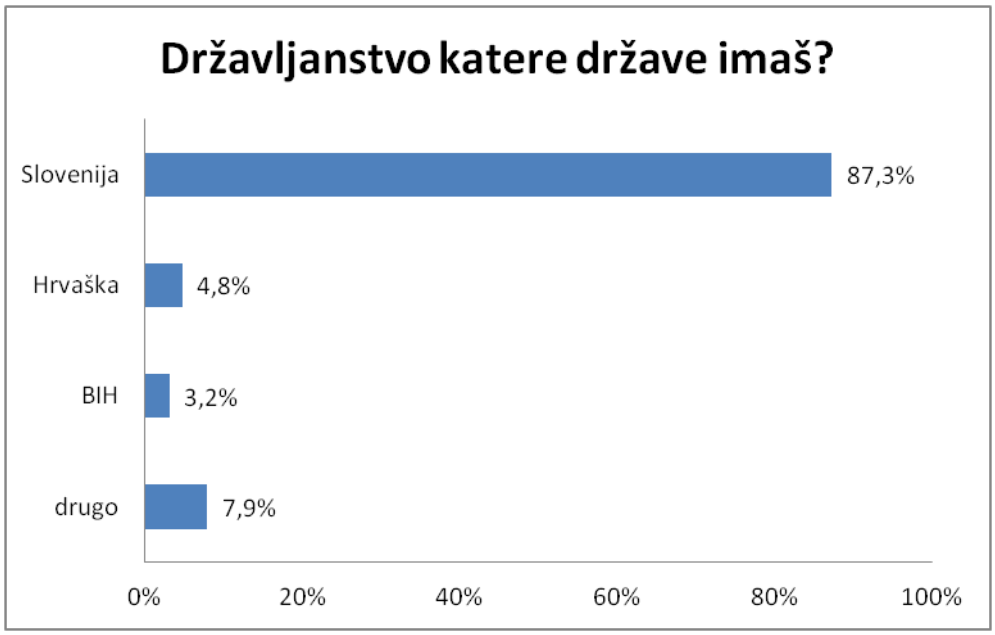

Večina (87,3 %) anketirancev ima državljanstvo Slovenije. Pet anketirancev je izbralo odgovor »drugo«, kjer so navedli državljanstvo Bolgarije in Makedonije, Kosova, Nizozemske, Slovaške oz. da so brez državljanstva (Slika 4).

Med anketiranci, ki nimajo državljanstva Slovenije nima nihče statusa izbrisanega. Med anketiranci brez slovenskega državljanstva so štirje taki, ki nimajo dovoljenja za prebivanje v Sloveniji.

Slika 5: Izobrazba

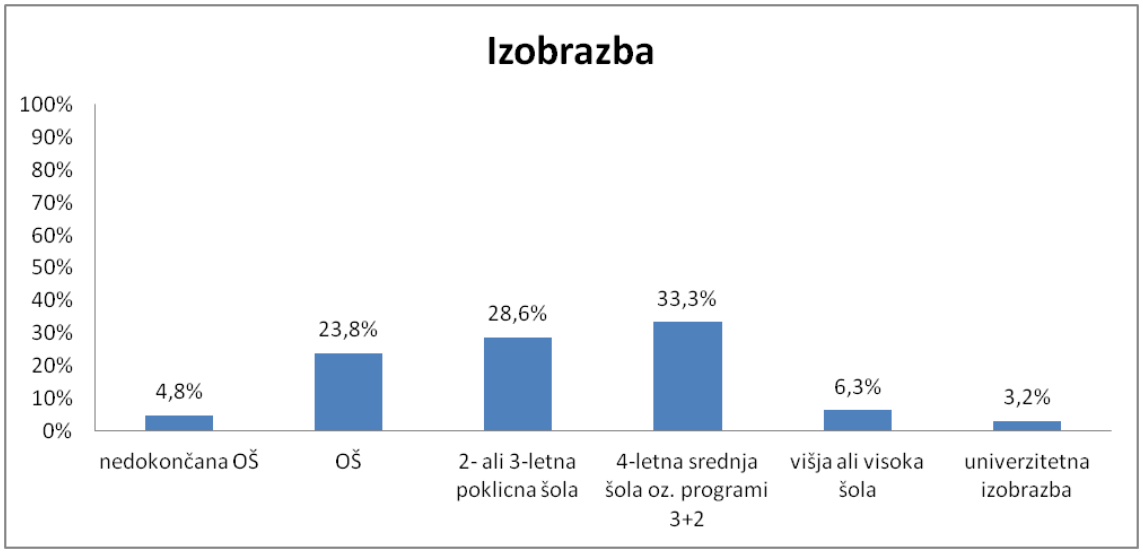

Tretjina anketirancev ima dokončano 4-letno srednjo šolo, sledijo tisti s poklicno šolo (28,6 %) in dokončano OŠ (23,8 %). Štirje (6,3 %) imajo višjo ali visoko šolo, dva (3,2 %) pa univerzitetno izobrazbo (Slika 5).

Slika 6: Ali si že bil kdaj v priporu/pogojno obsojen/v zaporu?

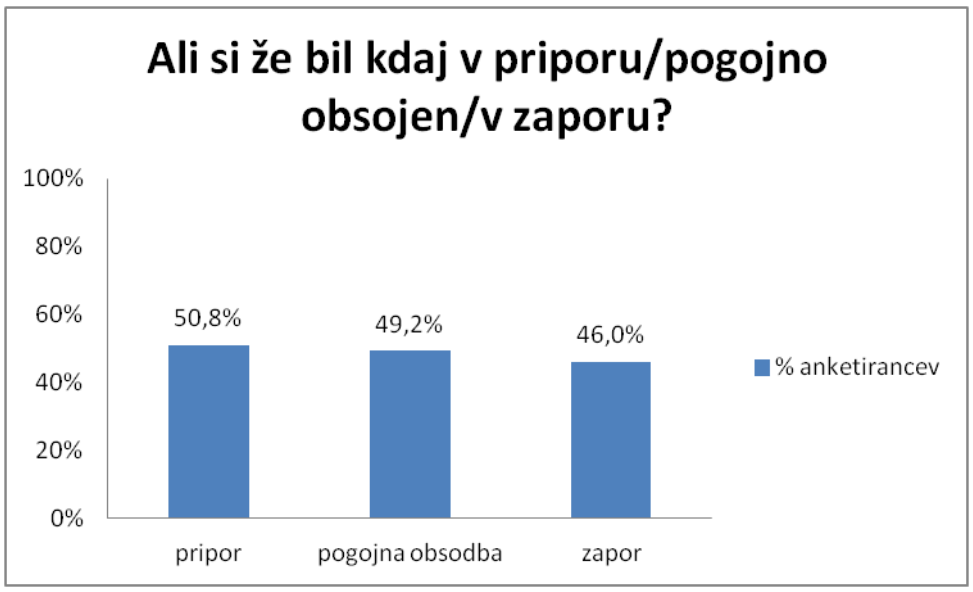

Približno polovica anketirancev je že bila v priporu, pogojno obsojenih in/ali v zaporu (Slika 6).

Slika 7: Obsojeni

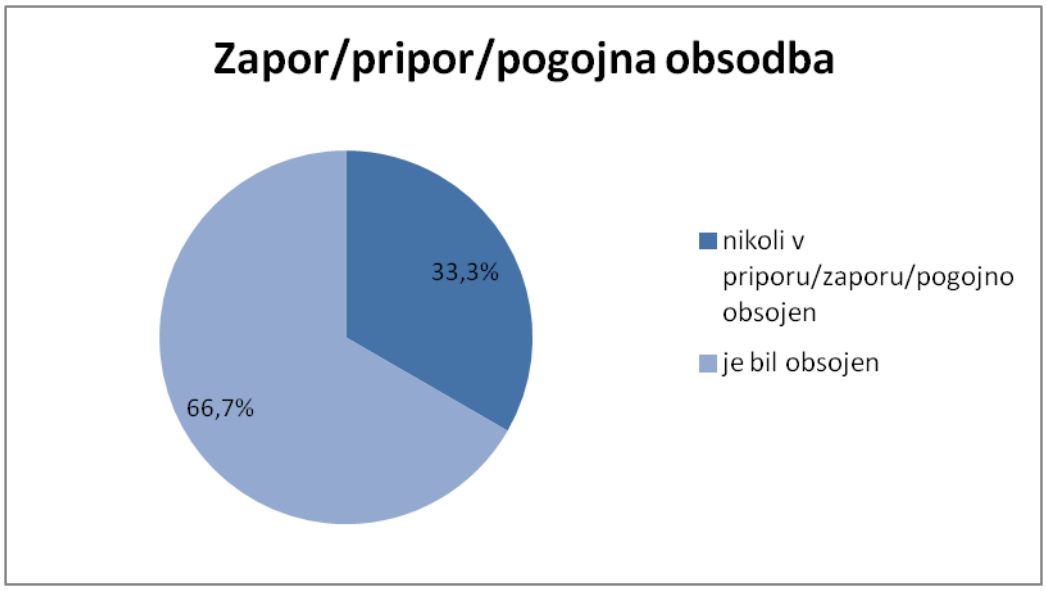

Združitev vseh treh spremenljivk o priporu, zaporu in pogojni obsodbi je pokazala, da le tretjina anketirancev ni bila nikoli obsojena na pripor, zapor ali pogojno kazen (Slika 7).

Med moškimi ni bilo nikoli obsojenih 28,1 %, med ženskami pa 83,3 %, razlike so statistično značilne ($2\hat{I} = 7{,}122$, $\alpha = 0{,}008$).

Slika 8: Čas v priporu

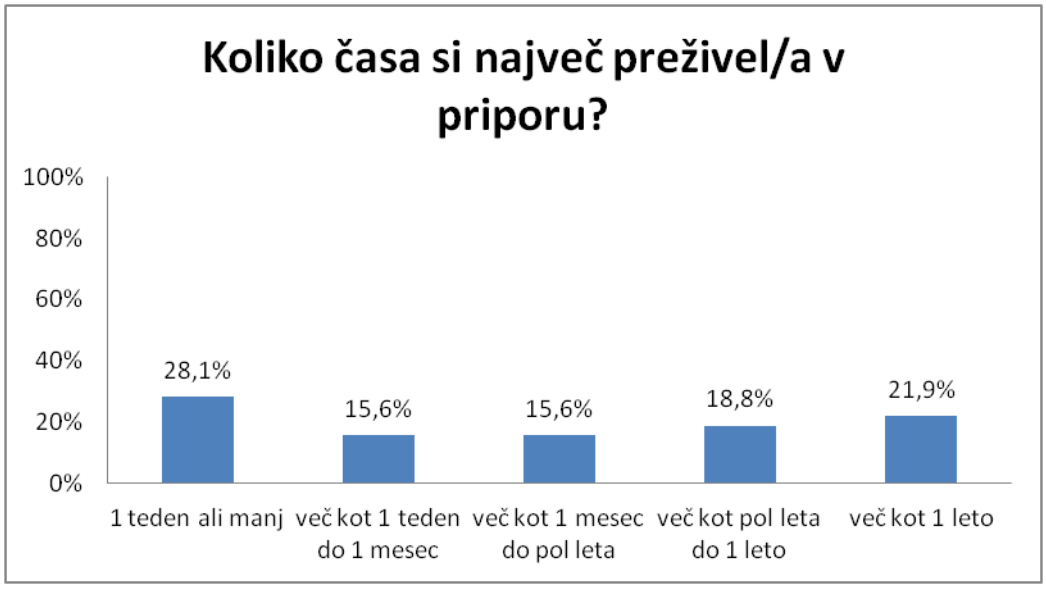

Največ tistih, ki so bili v priporu, je tam preživelo 1 teden ali manj (28,1 %), sledijo tisti, ki so bili v priporu več kot 1 leto (Slika 8).

V priporu so bili zaradi cestnih prekrškov, preprodaje drog, kraj in tatvin (manjše kraje, avtomobili, motorji,…), nasilja, vlomov, neplačanih kazni, obtožbe za umor, streljanja, zaradi streznitve, izsiljevanja, reketiranja, goljufij (ponarejanje čekov), …

Slika 9: Trajanje pogojne obsodbe

Pri polovici tistih, ki so bili pogojno obsojeni je pogojna obsodba trajala 1 do 2 leti, sledijo tisti, pri katerih je trajala več kot 3 leta do 5 let (33,3 %) (Slika 9).

Pogojno obsojeni so bili zaradi pretepanja oz. nasilja, preprodaje drog, ker so posodili avto *»in so šli z njim krast bencin.«*, kraj (avtomobili, motorji), vlomov (trgovine), poskusa umora, prekoračitev meje silobrana, prometnih prekrškov, ponarejanja dokumentov in denarja, *»Moj brat je prosil gozdarja, naj greva pobrat les, ki so ga gozdarji pustili, da ne bi propadel in smo ga šli pobrat. Tadrug lovec je bil ljubosumen, je prijavil na policiji, gozdar ni hotel priznat, da je dovolil, so prijavili brata in mene, ker sva bila polnoletna. Takrat so mi dali 2 leti pogojne.«*,…

Slika 10: Čas v zaporu

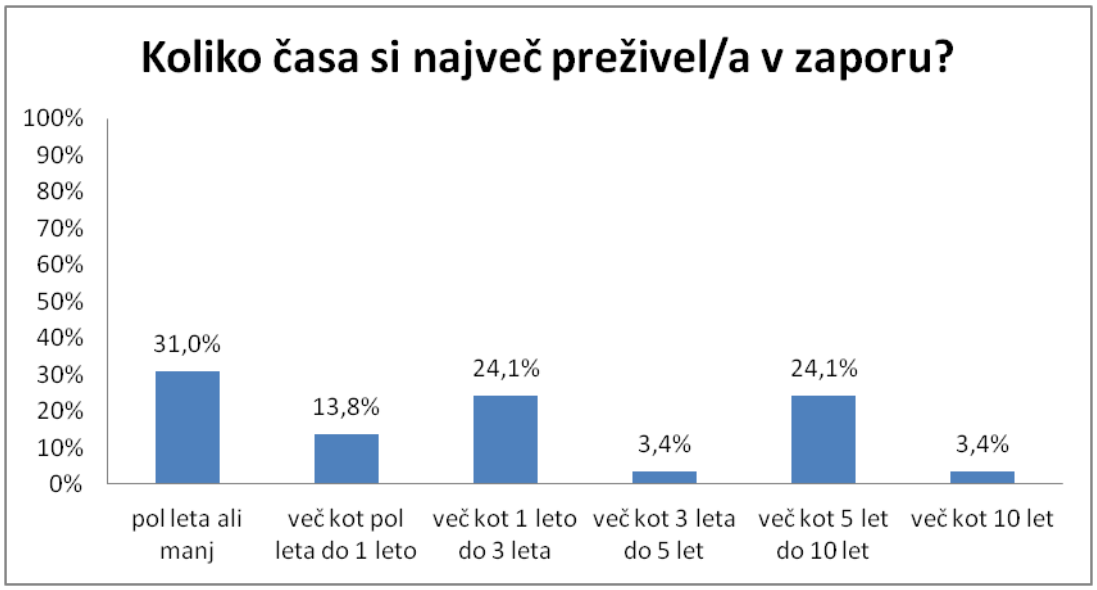

Anketiranci, ki so bili v zaporu so tam preživeli pol leta ali manj (31,0 %), več kot 5 do 10 let (24,1 %) oz. več kot 1 leto do 3 leta (24,1 %) (Slika 10).

Tudi v zaporu so bili zaradi enakih oz. podobnih prekrškov kot v priporu in pogojno obsojeni. Navajali so neplačane račune, denarne kazni, kraje, male tatvine, nasilje, ilegalce, neplačevanje preživnine, preprodajo droge, streljanje, prometne nesreče, prometne prekrške, rope, umor, hude telesne poškodbe, poskus ropa, goljufij (ponarejanje čekov), reketiranje, izsiljevanje.

Slika 11: Ali imaš otroke in ali so še živi?

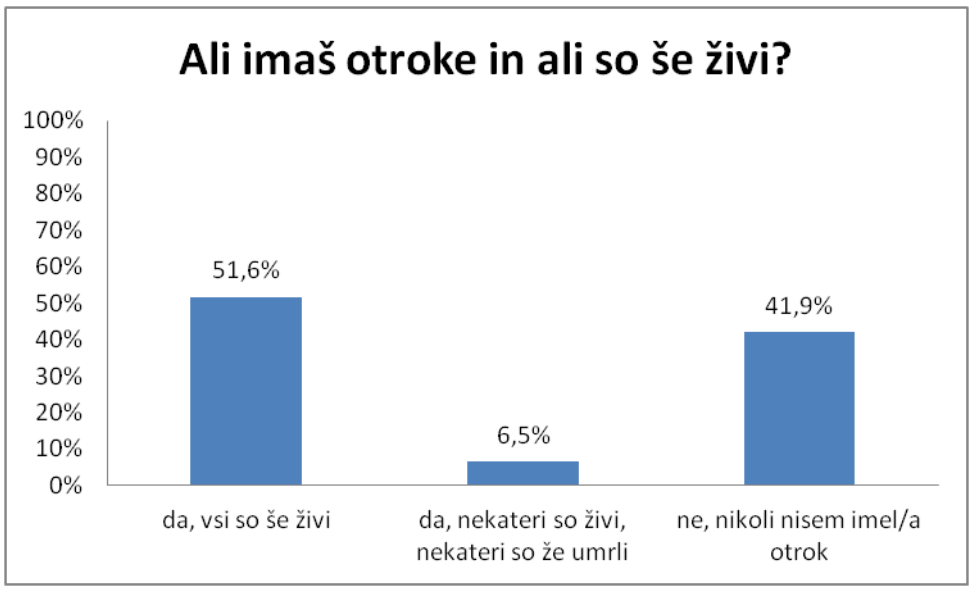

Več kot polovica (58,1 %) anketirancev ima oz. je imela otroke (vendar so nekateri že umrli) (Slika 11).

Tabela 2: Starševstvo glede na starost

		Starost				
		do 30 let	31 - 40 let	41 - 50 let	51 - 60 let	nad 60 let
Ali imaš otroke in ali so še živi?	da, vsi so še živi	0,0%	**50,0%**	47,4%	**63,6%**	**88,9%**
	da, nekateri so živi, nekateri so že umrli	0,0%	0,0%	0,0%	27,3%	11,1%
	ne, nikoli nisem imel/a otrok	**100,0%**	50,0%	**52,6%**	9,1%	0,0%
	skupaj	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Anketiranci do 30 let nimajo otrok (100,0 %), med anketiranci v starosti od 41 do 50 let je več kot polovica (52,6 %) odgovorila, da nimajo otrok. Med anketiranci v starosti 31 – 40 let, 51 – 60 oz. nad 60 let pa jih ima polovica oz. večina otroke. Razlike v starševstvu glede na starost so statistično značilne ($2\hat{I} = 34{,}019$, $\alpha = 0{,}000$) (Tabela 2).

Anketirance, ki imajo otroke smo vprašali, ali je kakšen od njih mladoleten. Pritrdilno je odgovorilo 14 anketirancev (38,9 % vseh, ki imajo otroke oz. 22,2 % vseh anketirancev). Navedli so, da mladoletni otroci živijo pri bivših partnerjih/kah oz. v rejništvu.

Slika 12: Katere od naslednjih dokumentov imaš?

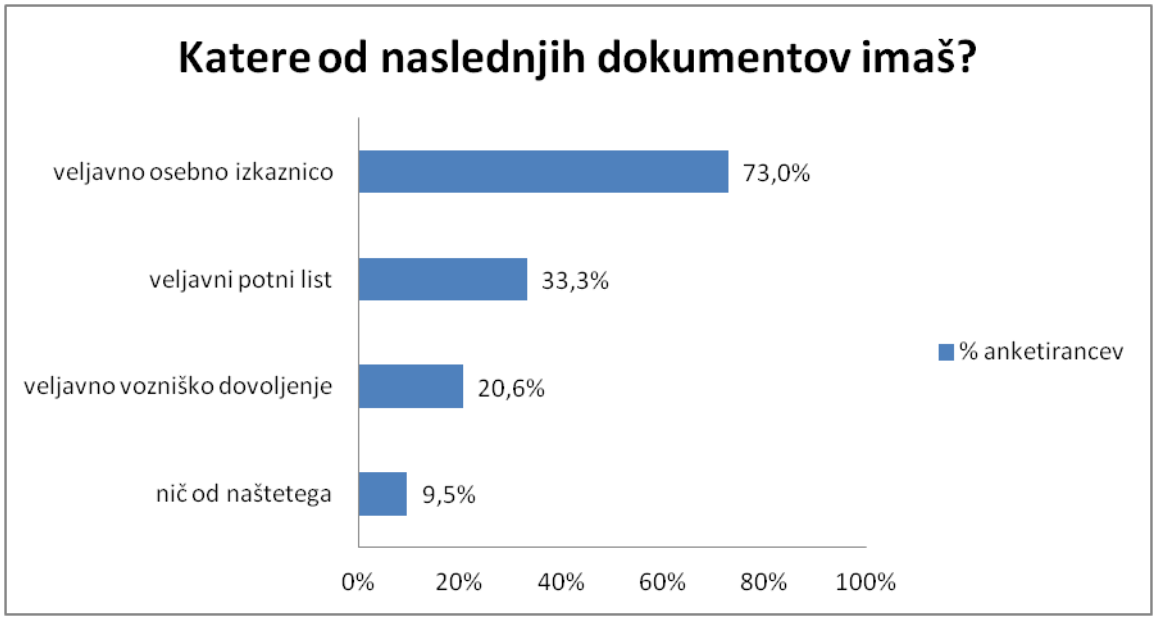

Največ (73,0 %) anketirancev ima veljavno osebno izkaznico, tretjina jih ima veljavni potni list. Brez kateregakoli od naštetih dokumentov je 6 anketirancev (9,5 %) (Slika 12).

2 Dnevni center

Slika 13: Koliko časa že prihajaš v Dnevni center?

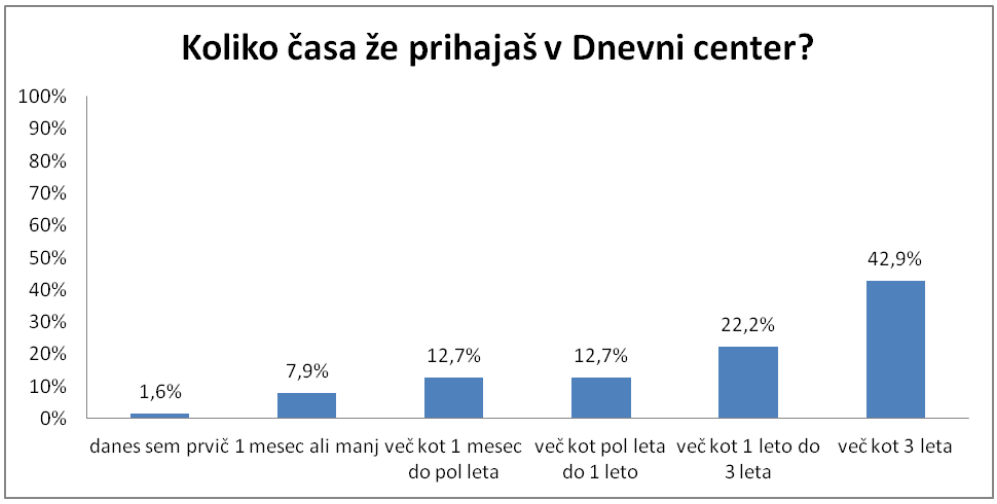

Nekaj manj kot polovica (42,9 %) anketirancev prihaja v DC več kot 3 leta, sledijo tisti, ki prihajajo več kot 1 leto do 3 leta (22,2 %) (Slika 13).

Slika 14: Kako pogosto običajno prihajaš v Dnevni center?

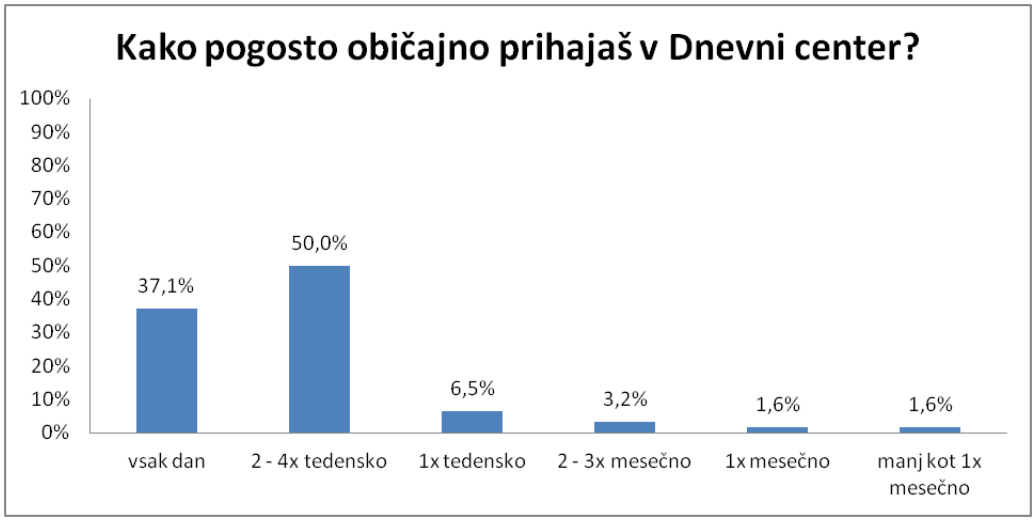

Polovica anketirancev prihaja v DC 2 – 4x tedensko, 37,1 % jih prihaja vsak dan (Slika 14).

3 Stanovanje

Slika 15: Kje si največkrat prespal/a v zadnjih 30 dneh?

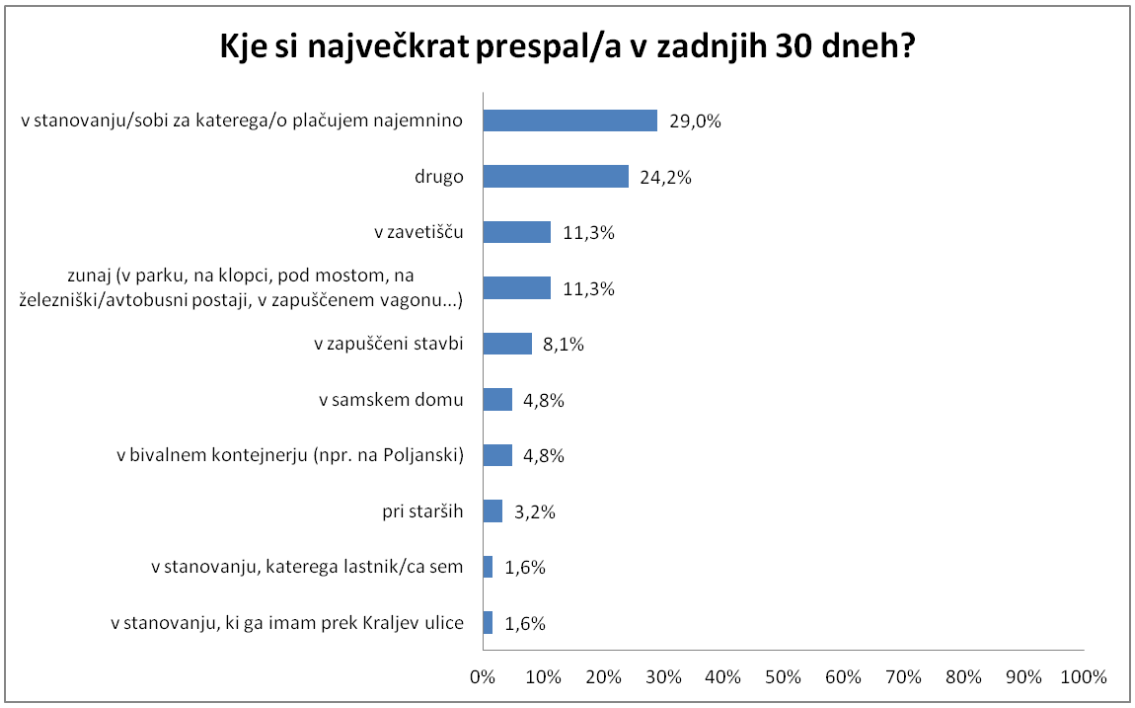

Anketiranci so v zadnjih 30 dneh pred anketiranjem največkrat prespali v stanovanju oz. sobi, za katerega/o plačujejo najemnino (29,0 %), v zavetišču (11,3 %) oz. zunaj (11,3 %). Slaba četrtina je izbrala odgovor »drugo«, kjer so navedli, da so bili v bolnici, pri prijateljih, v baraki, v komuni, v stanovanju staršev, pri bratih/sestrah (Slika 15).

Slika 16: Koliko časa je že to tvoje najpogostejše prenočišče?

Največ anketirancev je v trenutnem prenočišču pol leta ali manj (38,1 %), sledijo tisti, ki so več kot 1 leto do 3 leta (17,5 %) oz. več kot 5 let (17,5 %) (Slika 16).

Med tistimi, ki živijo v samskem domu (f = 3) je eden v njem več kot pol leta do 1 leto, eden več kot 1 leto do 3 leta, eden pa več kot 5 let. Anketiranec, ki je v stanovanju prek Kraljev ulice je v njem več kot 1 leto do 3 let. Med tistimi, ki so v zavetišču (f = 7) jih je največ (57,1 %) v njem pol leta ali manj, dva (28,6 %) sta v njem več kot 3 leta do 5 let, eden pa več kot 5 let. Med tistimi, ki spijo zunaj (f = 7) jih je 42,9 % takih, ki zunaj spijo pol leta ali manj oz. več kot pol leta do 1 leto, eden pa zunaj spi več kot 5 let. Med tistimi, ki prenočujejo v zapuščeni stavbi (f = 5) jih je največ (60,0 %) takih, ki v taki stavbi prenočujejo pol leta ali manj, po en anketiranec pa v zapuščeni stavbi prenočuje več kot pol leta do 1 leto oz. več kot 3 leta do 5 let. Med tistimi, ki prenočujejo v bivalnem kontejnerju (f = 3) sta dva taka, ki v njem prenočujeta pol leta ali manj, eden pa v njem prenočuje več kot 1 leto do 3 leta. Tudi anketiranci, ki sedaj živijo v »varnih« oblikah nastanitve (stanovanje/soba, za katerega/o plačujem najemnino) niso bili vedno v takih oblikah nastanitve – kot prejšnje prebivališče so med drugim navajali ulico, samski dom, avtomobil, bazo, stanovanje prek Kraljev ulice, zunaj (v garažah pri Maxiju), v varni hiši, pri prijateljih »enkrat tu, enkrat tam«.

Slika 17: Katere od naštetih stvari imaš na boljo v svojem trenutnem prenočišču?

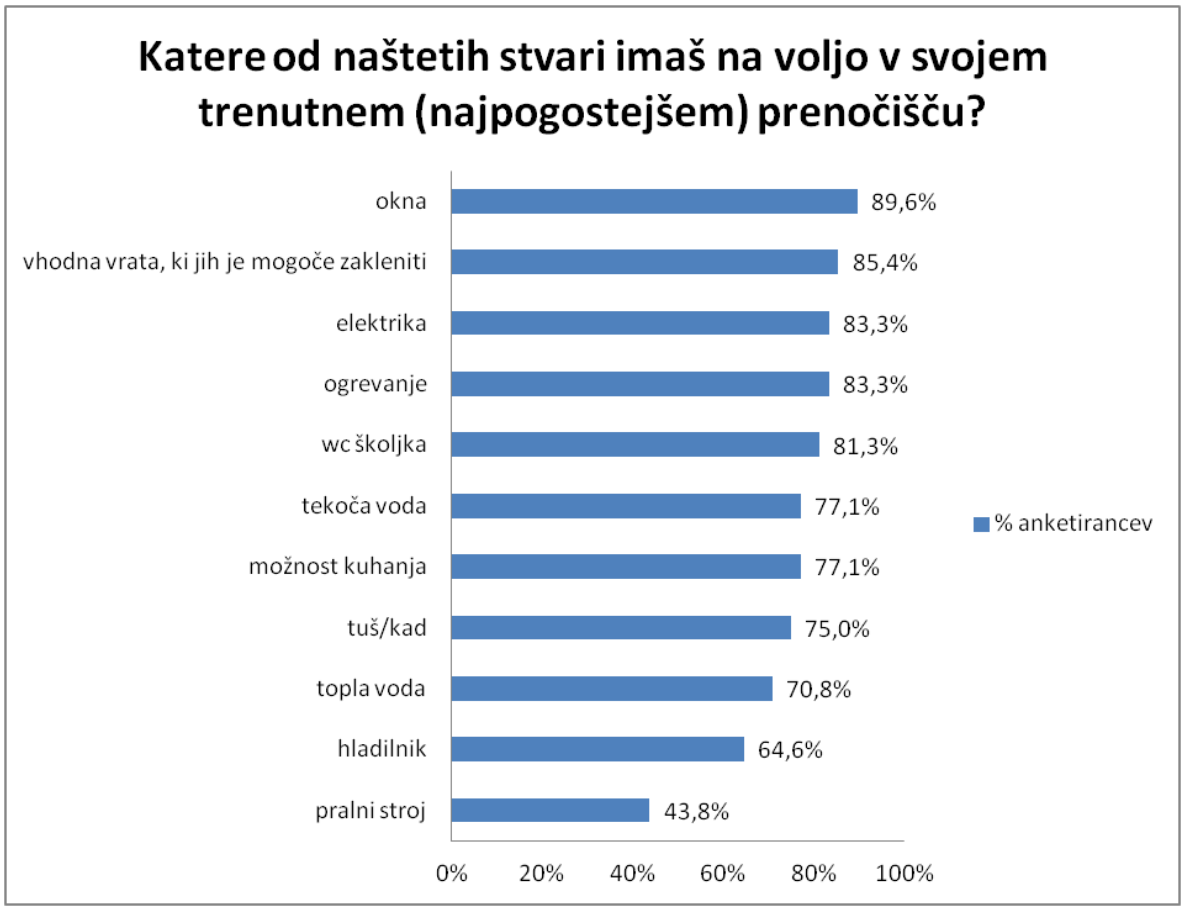

Anketirance, ki ne živijo v varni hiši, materinskem domu, zavetišču ali zunaj smo vprašali (f = 48), katere stvari imajo na voljo v svojem trenutnem prenočišču. Največ teh anketirancev ima okna (89,6 %; 68,3 % vseh anketirancev), vhodna vrata (85,4 %; 65,1 % vseh anketirancev), elektriko (83,3 %; 63,5 % vseh anketirancev) in ogrevanje (83,3 %; 63,5 % vseh anketirancev) (Slika 17).

Slika 18: Koliko noči si v zadnjih 30 dneh prespal/a zunaj?

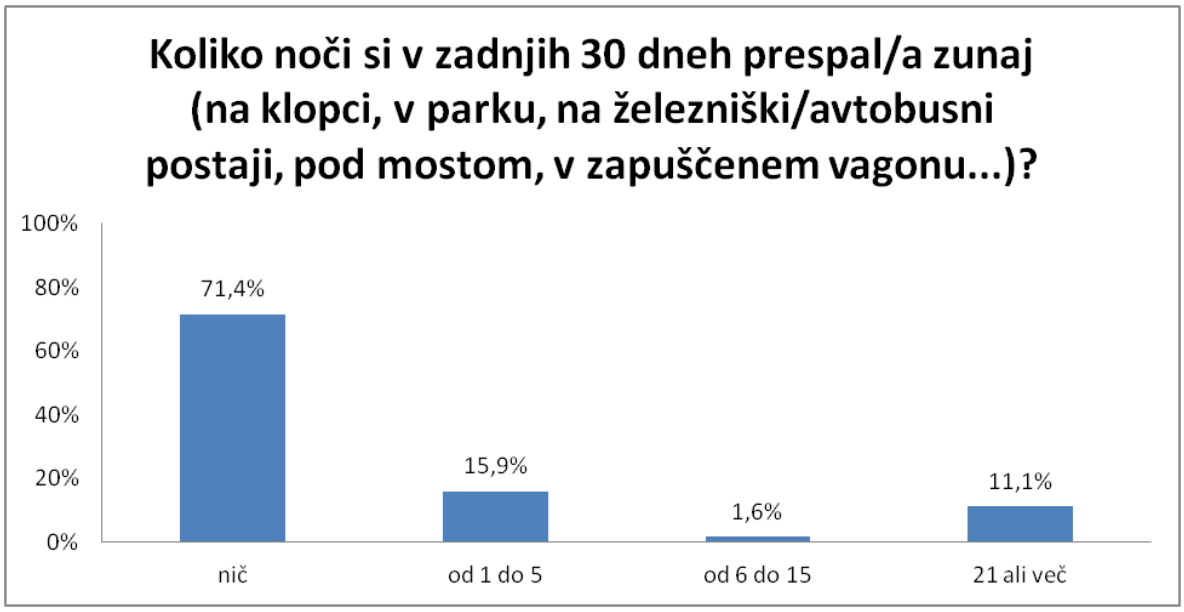

Največ (71,4 %) anketirancev ni v zadnjih 30 dneh prespalo nobene noči zunaj (Slika 18).

Tisti, ki so kakšno noč prespali zunaj so kot razlog navedli, da drugam niso mogli, ker nimajo stanovanja, ker se jim ni dalo hoditi domov, ker nimajo druge možnosti, ker so zamudili v zavetišče, ker niso mogli plačati najemnine, ker so se napili, ker radi gledajo zvezdno nebo.

Med tistimi, ki so najpogosteje prenočevali v stanovanju/sobi za katerega/o plačujejo najemnino je 27,8 % (f = 5) takih, ki so prenočili zunaj 1 do 5 noči. Med tistimi, ki so v zavetišču je 14,3 % (f = 1) takih, ki so zunaj prenočili 1 – 5 noči, med tistimi, ki so v zapuščeni stavbi pa je takih 20,0 % (f = 1). Razlike so statistično značilne ($2\hat{I} = 51{,}549$, $\alpha = 0{,}003$).

Večina (90,5 %) anketirancev ima prijavljeno stalno oz. zakonsko prebivališče.

Slika 19: Kje imaš prijavljeno stalno oz. zakonsko prebivališče?

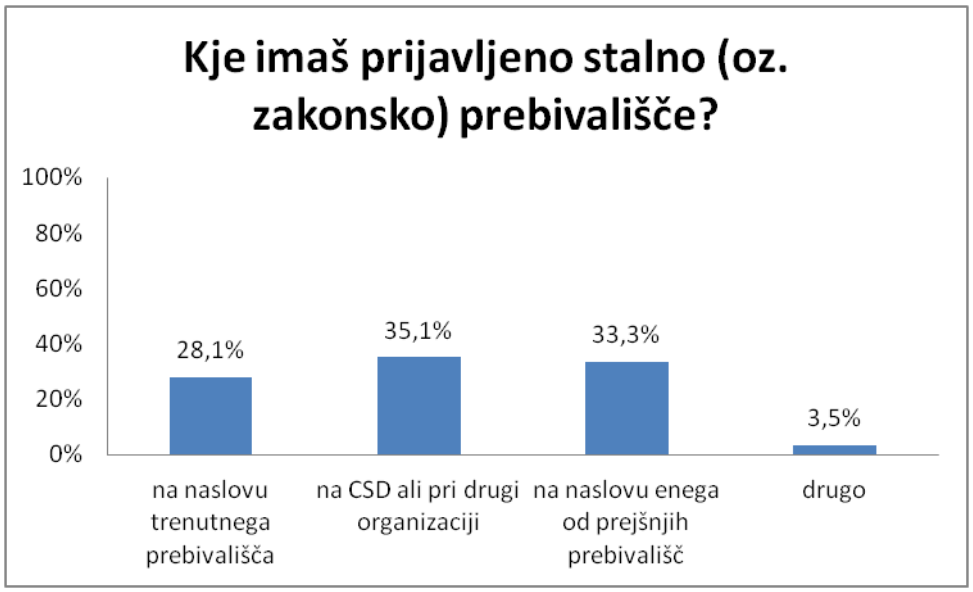

Tisti, ki imajo prijavljeno stalno oz. zakonsko prebivališče ga imajo v največ primerih na CSD ali pri drugi organizaciji (35,1 %) oz. na naslovu enega od prejšnjih prebivališč (33,3 %). Na naslovu trenutnega prebivališča ima prebivališče prijavljeno 28,1 % anketirancev (Slika 19).

4 Zaposlitev

Slika 20: Ali bi bil/a kdaj uradno zaposlen/a?

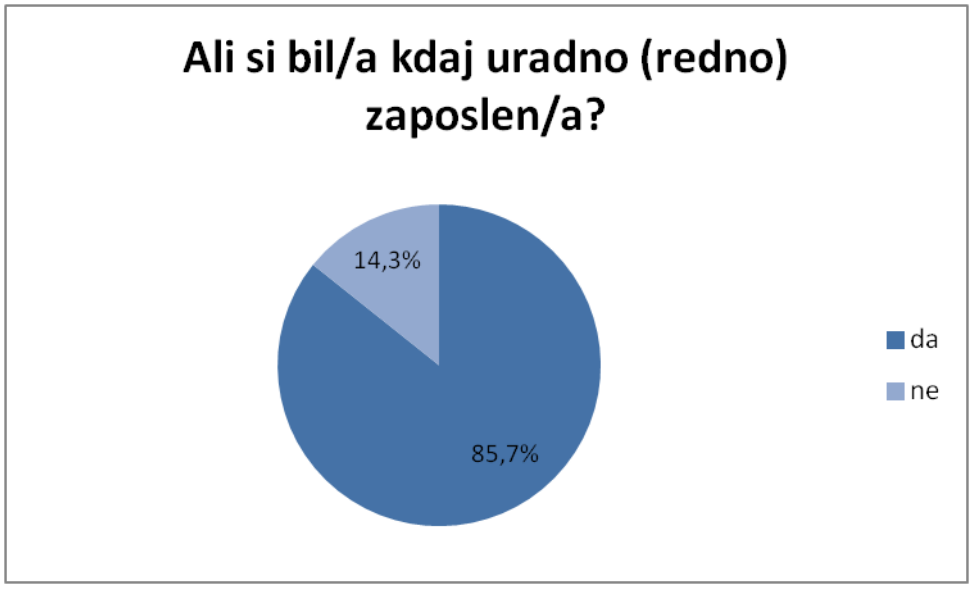

Večina (85,7 %) anketirancev je že bila kdaj uradno zaposlenih (Slika 20).

Nekateri anketiranci niso podali točnega odgovora glede mesecev oz. let delovne dobe – v teh primerih smo izračunali povprečje med obema podanima odgovoroma.
Tisti, ki so bili zaposleni imajo od 3 mesecev do 40 let delovne dobe, v povprečju 14,2 let.

Slika 21: Ali si v zadnje pol leta opravljal/a kakšna dela, za katera si dobil/a plačilo?

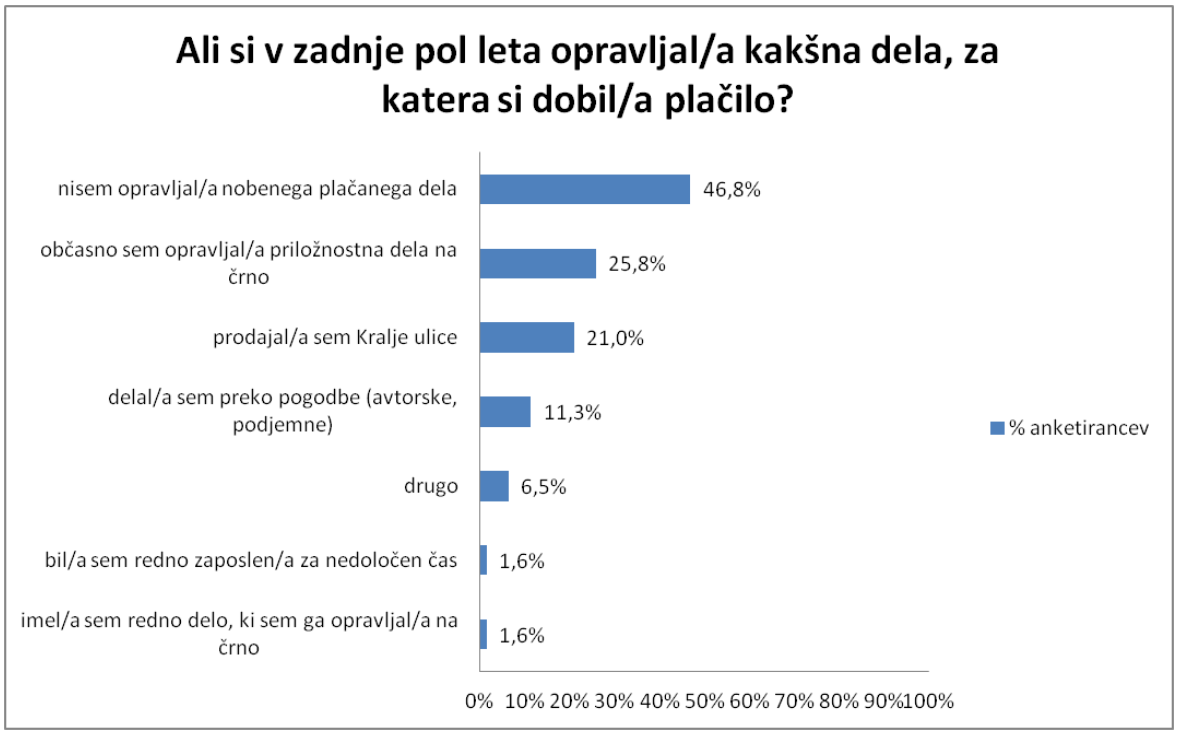

Nekaj manj kot polovica (46,8 %) anketirancev v zadnje pol leta pred anketiranjem ni opravljala nobenega plačanega dela, četrtina je občasno opravljala priložnostna dela na črno, 21,0 % pa jih je prodajalo Kralje ulice (Slika 21).

Slika 22: Ali prejemaš pokojnino?

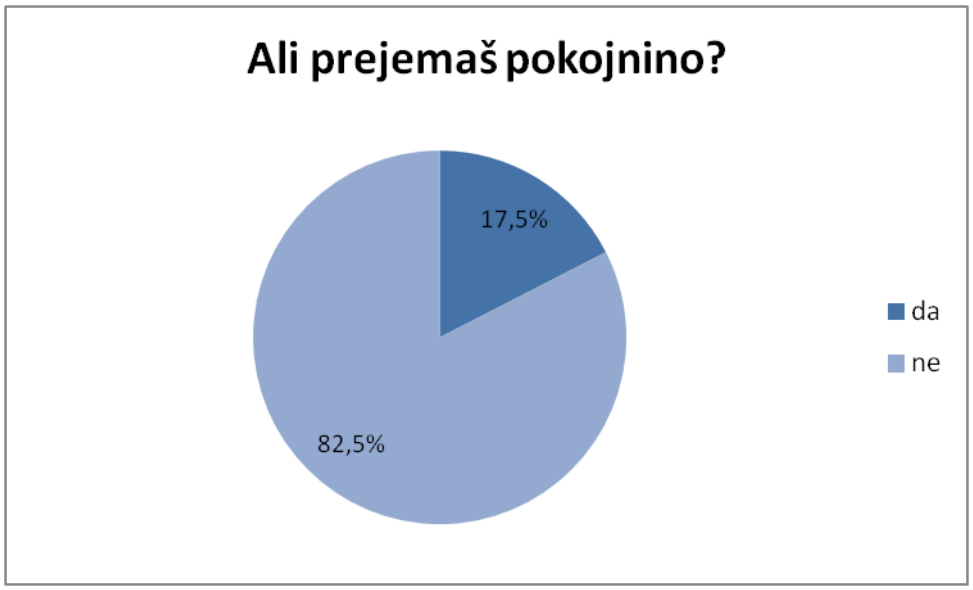

Pokojnino prejema 11 anketirancev (17,5 %) (Slika 22).

Med tistimi, ki prejemajo pokojnino jih 5 (45,5 %) prejema starostno, štirje (36,4 %) invalidsko, eden (9,1 %) vdovsko in en anketiranec (9,1 %) delno pokojnino. Dodatka za pomoč, nego in postrežbo ne prejema nihče, invalidnino pa prejemajo trije anketiranci (4,8 %).

Slika 23: Ali prejemaš denarno socialno pomoč?

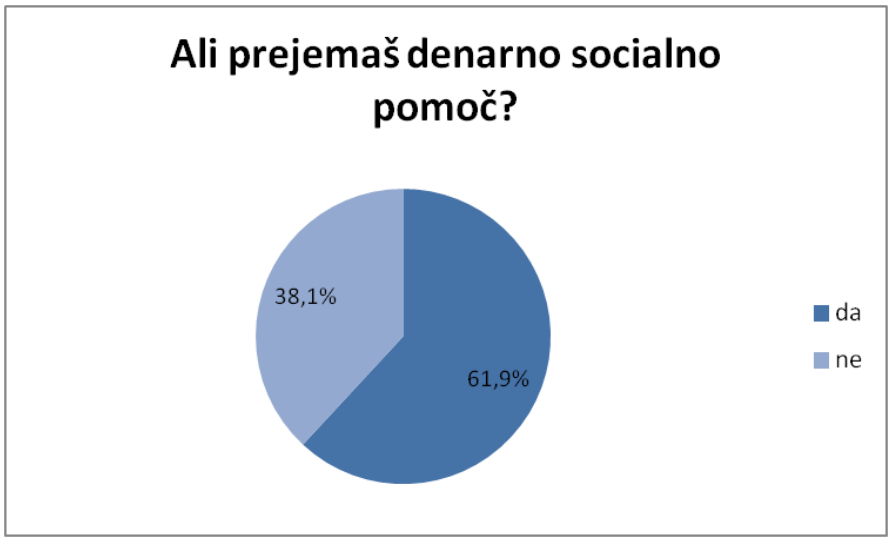

Denarno socialno pomoč prejema 61,9 % anketirancev (Slika 23).

5 Zdravstveno stanje

Slika 24: Ocena zdravstvenega stanja

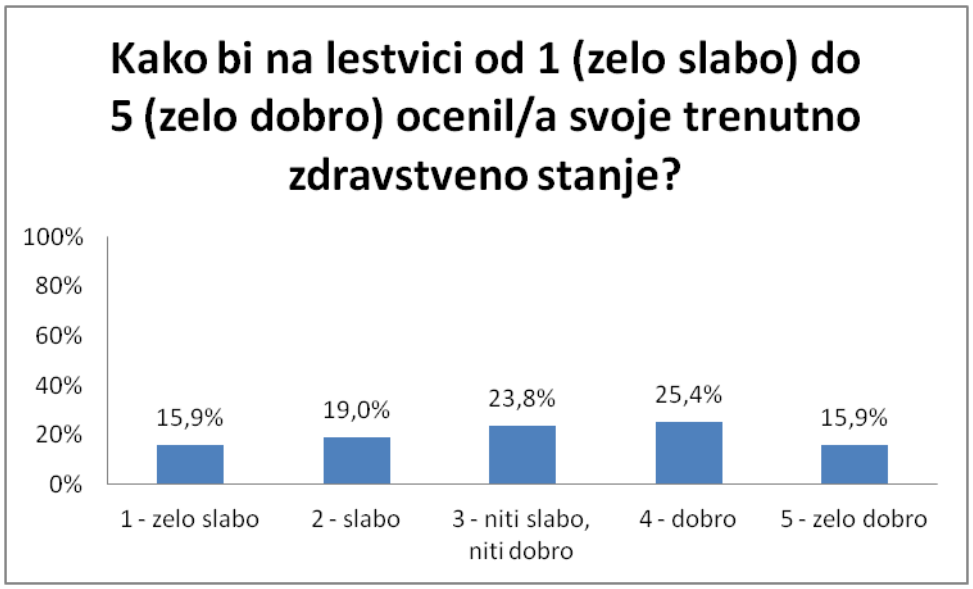

Največ anketirancev bi svoje zdravstveno stanje ocenilo kot dobro (25,4 %), sledijo tisti, ki ga ocenjujejo kot srednje dobrega (23,8 %). V povprečju so trenutno zdravstveno stanje ocenili z oceno M = 3,1, s standardnim odklonom 1,3 (Slika 24).

Slika 25: Zdravstvene težave

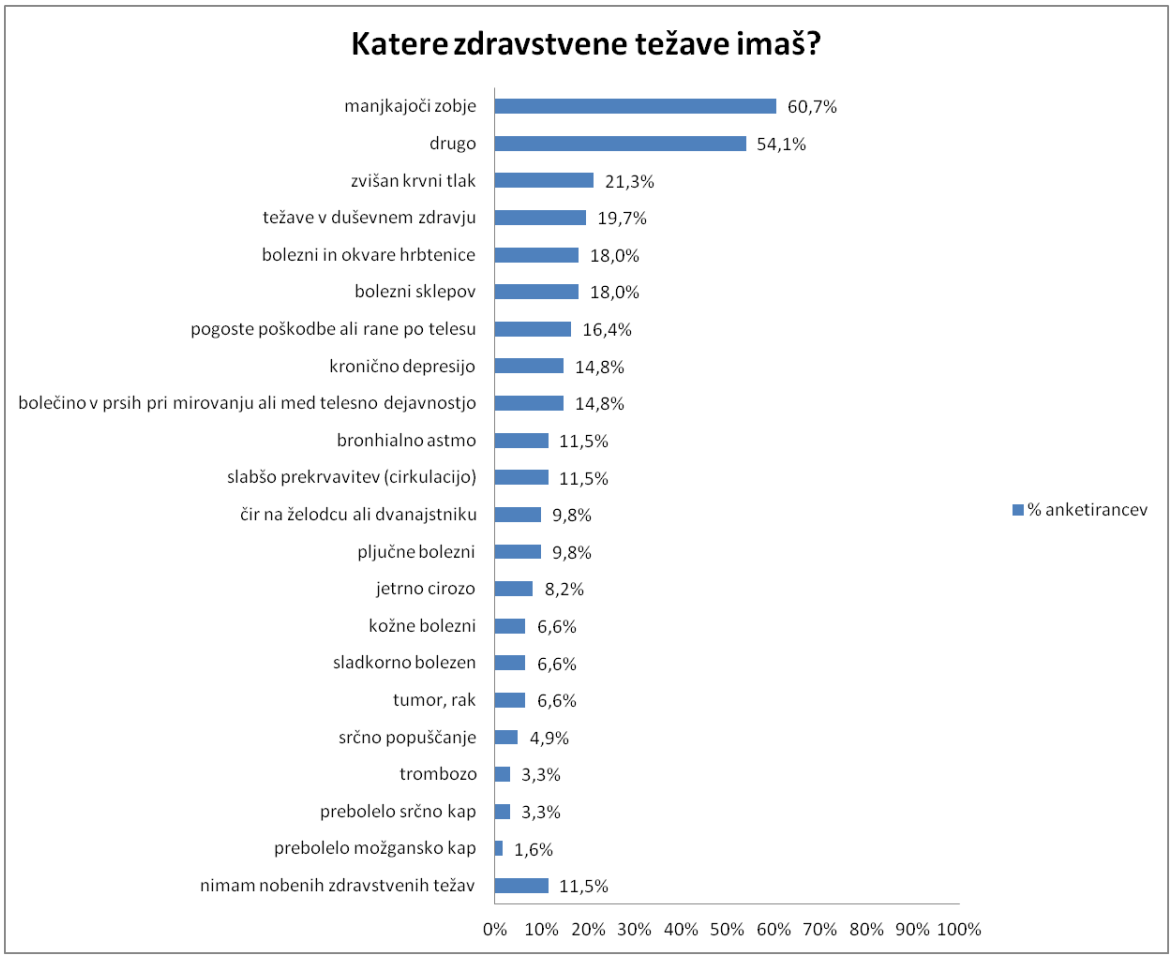

Največji delež anketirancev ima manjkajoče zobe (60,7 %), zvišan krvni tlak (21,3 %), težave v duševnem zdravju (19,7 %), bolezni in okvare hrbtenice (18,0 %), bolezni sklepov (18,0 %) ter pogoste poškodbe ali rane po telesu (16,4 %). Več kot polovica (54,1 %) jih je izbrala (tudi) odgovor »drugo«, kjer so navedli alergije, bolečine v nogah, povečano prostato, kilo, epilepsijo, hepatitis, migrene, holesterol, previsoko težo, krvavitve iz črevesja, okvare jeter, išias, oslabelost, nizek krvni tlak, žilne strdke, … Med anketiranci jih je 11,5 % odgovorilo, da nimajo nobenih zdravstvenih težav (Slika 25).

Slika 26: Ali si v zadnjem letu užival/a kakšna zdravila, ki ti jih je predpisal zdravnik?

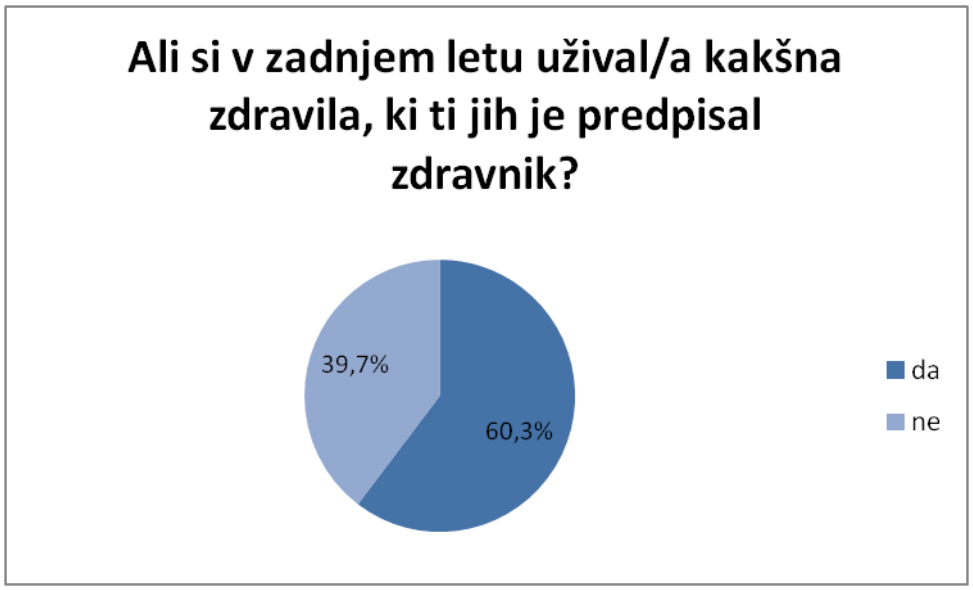

Med anketiranci jih je 60,3 % v zadnjem letu uživalo zdravila, ki jim jih je predpisal zdravnik (Slika 26).

Zdravila, ki jim jih je predpisal zdravnik so uživali zaradi alkoholizma, povišanega krvnega tlaka, za rano na želodcu, protibolečinske tablete, tablete za alergijo, antibiotike (za rane, otekle noge, okužbe), proti nespečnosti, depresiji, za hrbet, za okvare nog, epilepsijo, hepatitis, psihozo, mazila za oči, proti nemirnost, metadon, za raka, išias, za odvajanje vode, za astmo, zaradi težav s srcem, želodcem, jetri, …

Slika 27: Ali si v zadnjem letu zaradi zdravstvenih težav vsaj občasno užival/a kakšna zdravila ki ti jih ni predpisal zdravnik?

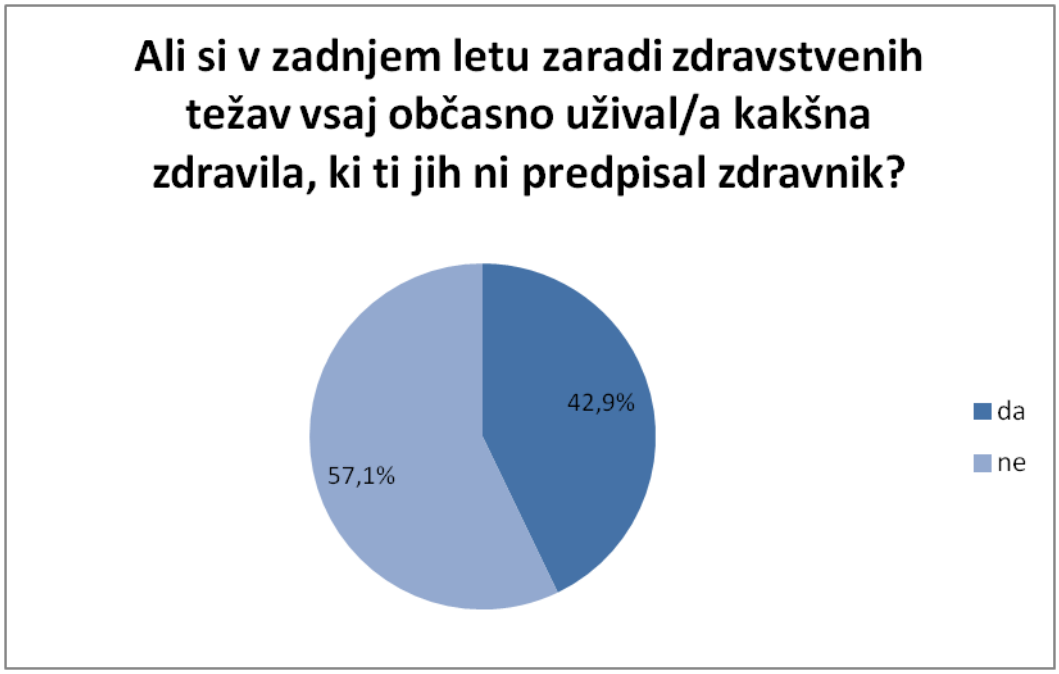

Zdravila zaradi zdravstvenih težav, ki jih ni predpisal zdravnik je uživalo 42,9 % anketirancev (Slika 27).

Ta zdravila so uživali proti bolečinam (zobje, glava, zapestje, grlo), prehladu, gripi, migreni, nervozi, zaradi psihičnih težav, za spanje, …

Slika 28: Ali imaš urejeno obvezno zdravstveno zavarovanje?

Obvezno zdravstveno zavarovanje ima urejeno 85,7 % anketirancev (Slika 28).

Kot razloge, zakaj nimajo urejena obveznega zdravstvenega zavarovanja so navedli, da nimajo dovoljenja za prebivanje v Sloveniji, nimajo denarja, nimajo dokumentov, potekel jim je rok zavarovanja in si ga morajo ponovno urediti, nimajo socialne,…

Med tistimi, ki imajo urejeno obvezno zdravstveno zavarovanje je 74,1 % takih, ki imajo urejeno tudi dopolnilno zdravstveno zavarovanje, kar je 63,5 % vseh anketirancev. Kot razloge, zakaj nimajo urejenega dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja so večinoma (f = 11) navedli, da nimajo denarja za plačevanje prispevka.

Slika 29: Ali imaš osebnega zdravnika?

Večina (88,9 %) tistih, ki imajo urejeno obvezno zdravstveno zavarovanje ima osebnega zdravnika, med vsemi anketiranci je takih 76,2 % (Slika 29).

Tiste, ki nimajo obveznega zdravstvenega zavarovanja oz. ga imajo, vendar nimajo osebnega zdravnika smo vprašali, kje največkrat poiščejo oz. bi poiskali pomoč v primeru hudih zdravstvenih težav. Na vprašanje je odgovorilo 14 anketirancev, polovica bi jih pomoč poiskala na urgenci, pet (35,7 %) pa v ambulanti Pro bono (Mislejeva).

Na testiranju za hepatitis je že bilo 44,4 % anketirancev. Med njimi je en tak (3,6 % oz. 1,6 % vseh anketirancev), ki ima hepatitis B, 11 anketirancev (39,3 % med testiranimi oz. 17,5 %

vseh anketirancev) pa ima hepatitis C. Hepatitisa A, D in E nima nihče. Na testiranju za HIV je bilo 38,1 % anketirancev, nihče med njimi ni okužen.

6 Alkohol, droga

Slika 30: Ali si v zadnjem letu vsaj enkrat užival/a alkohol/droge?

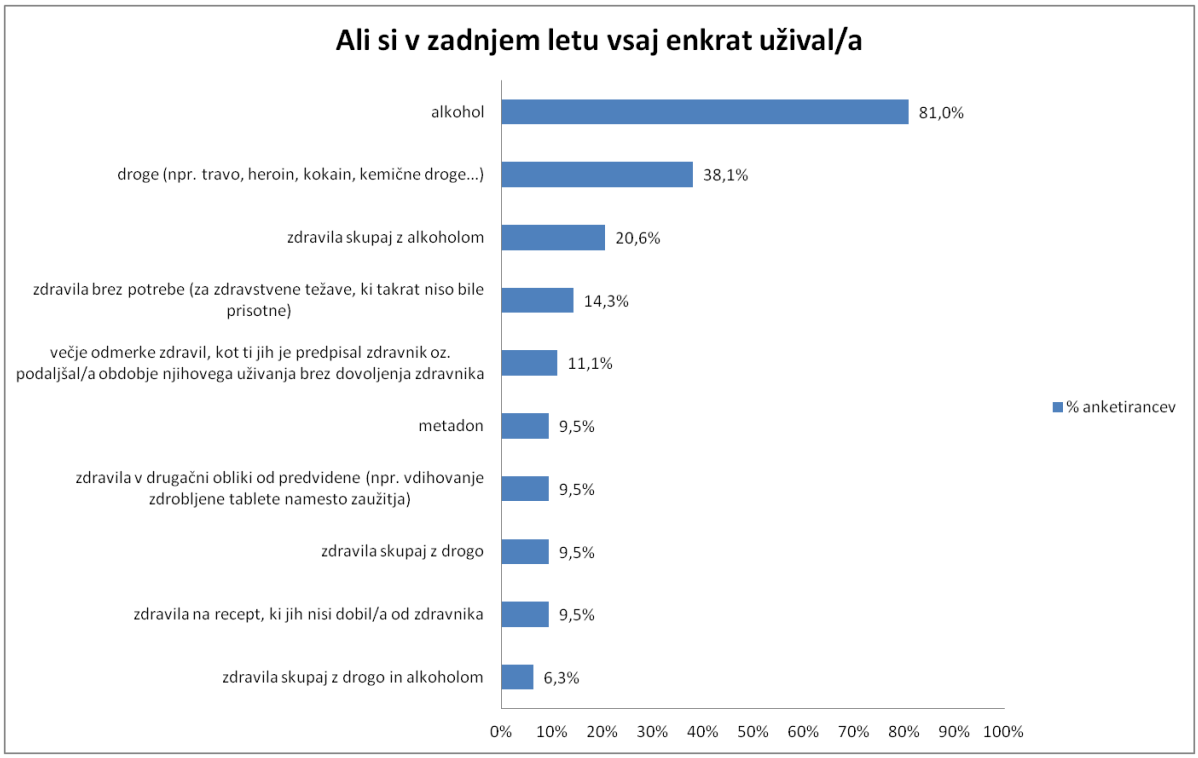

V zadnjem letu je alkohol vsaj enkrat uživala večina (81,0 %) anketirancev, droge 38,1 %, zdravila skupaj z alkoholom 20,6 % in zdravila brez potrebe (za zdravstvene težave, ki takrat niso bile prisotne) 14,3 % anketirancev. Zdravila v kakršnikoli drugačni obliki od predvidene je skupno vsaj enkrat uživalo 27,0 % anketirancev (Slika 30).

Slika 31: Katere vrste droge si užival/a v zadnjem letu?

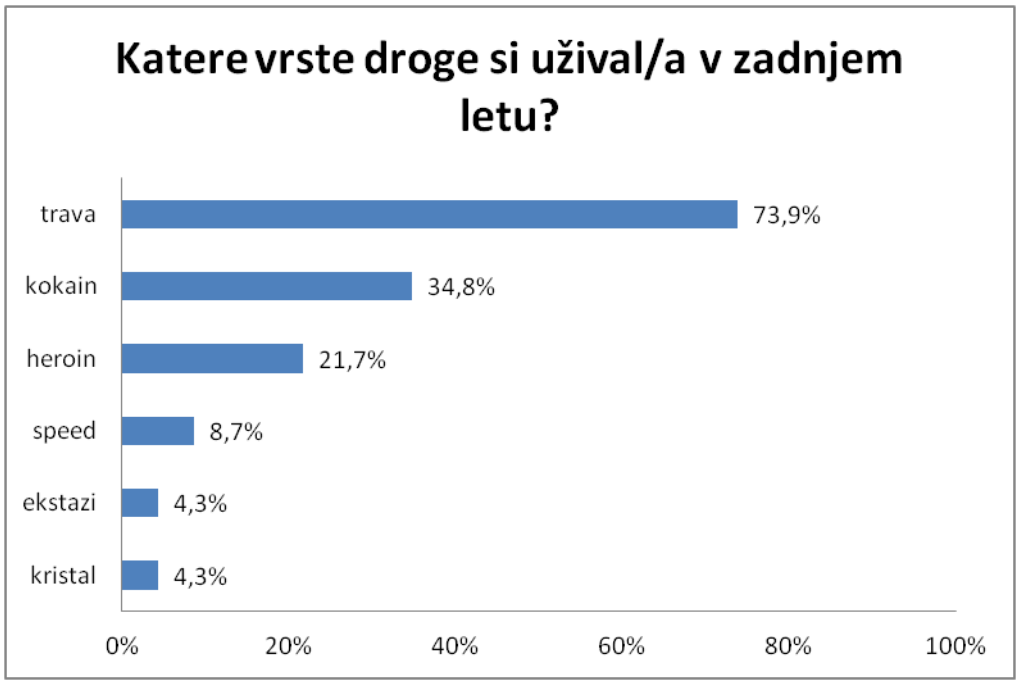

Med tistimi, ki so v zadnjem letu uživali drogo jih je največ (73,9 %, f = 17) uživalo travo, sledita kokain (34,8 %, f = 8) in heroin (21,7 %, f = 5) (Slika 31).

Anketiranci, ki so navedli več kot eno drogo so navedli kombinacije heroin-kokain, heroin-kokain-speed-ekstazi, heroin-kokain-trava, trava-kokain, trava-kristal.

Slika 32: Katere vrste zdravil si v zadnjem letu užival/a na drugačen način, kot je bilo predpisano?

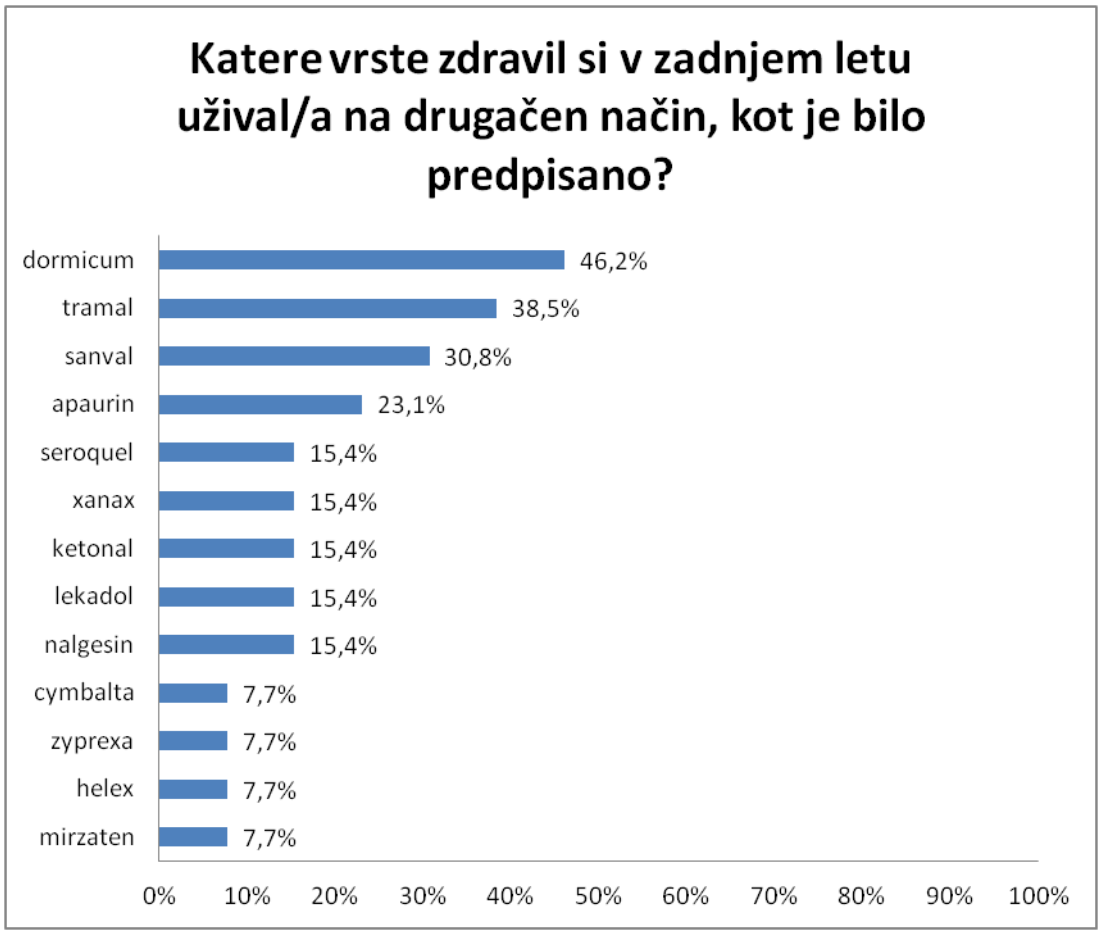

Med tistimi, ki so v zadnjem letu uživali zdravila na drugačen način, kot je bilo predpisano in so navedli imena zdravil (f = 13) jih je največ (46,2 %, f = 6) uživalo dormicum, sledi tramal (38,5 %, f = 5), sanval (30,8 %, f = 4) in apaurin (23,1 %, f = 3) (Slika 32).

Slika 33: Ali imaš težave z odvisnostjo?

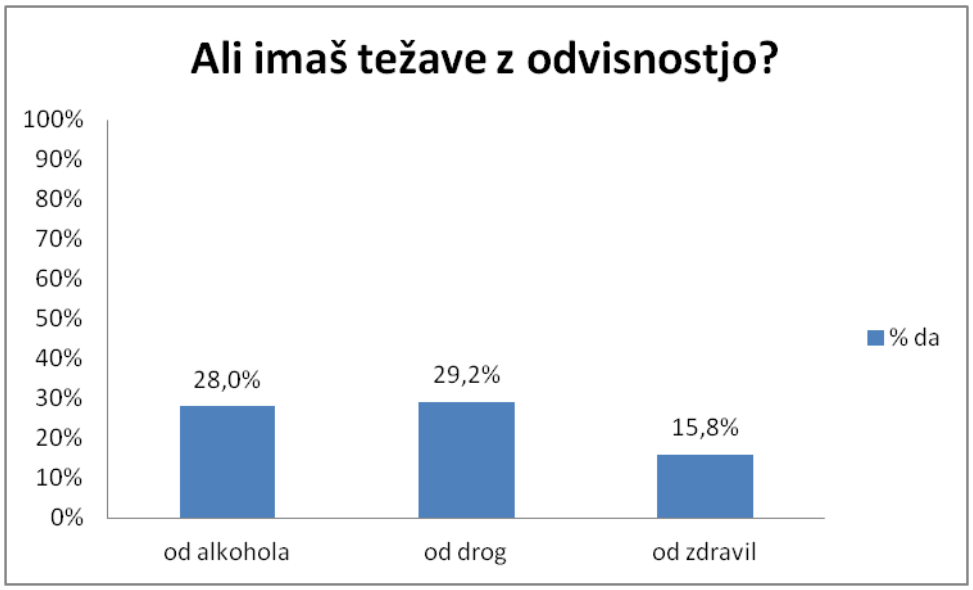

Anketirance, ki so v preteklem letu vsaj enkrat uživali alkohol (f = 51), drogo (f = 24) oz. zdravila v drugačni obliki kot predvideno (f = 17) smo vprašali, ali imajo težave z odvisnostjo od alkohola/drog/zdravil. Med tistimi, ki so uživali alkohol je pritrdilno odgovorilo 28,0 % anketirancev, kar predstavlja 22,2 % vseh anketirancev. Med tistimi, ki so uživali droge je pritrdilno odgovorilo 29,2 % anketirancev, kar je 11,1 % vseh anketirancev. Med anketiranci, ki so uživali zdravila na drugačen način od predvidenega pa je pritrdilno odgovorilo 15,8 %, kar je 9,5 % vseh anketirancev (Slika 33).

Slika 34: Ali si vsakodnevni kadilec cigaret oz. tobaka?

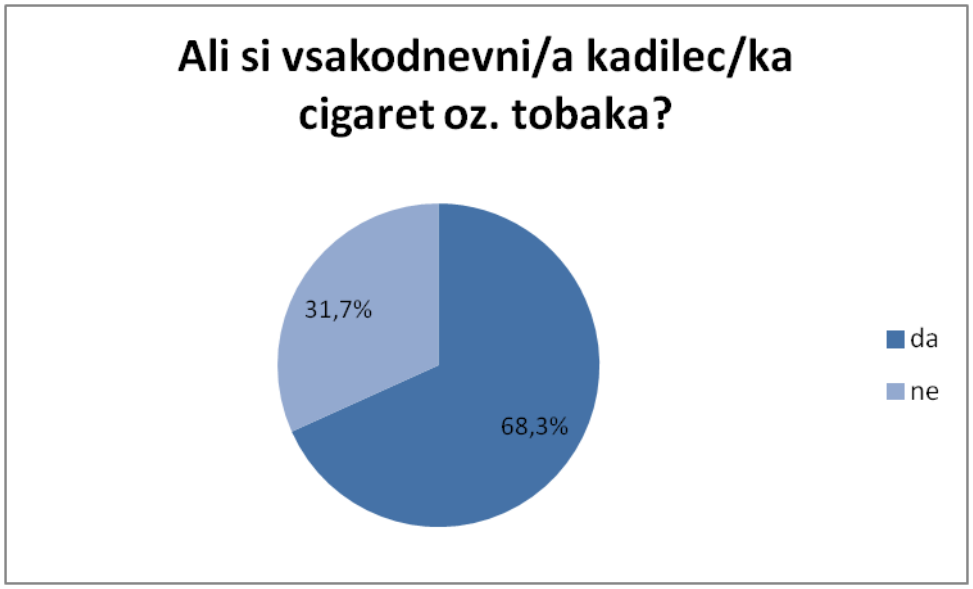

Med anketiranci je 68,3 % vsakodnevnih kadilcev cigaret oz. tobaka (Slika 34).

Slika 35: Kako pogosto si v zadnjih 30 dneh užival/a zdravila na drugačen način, kot je bilo predpisano?

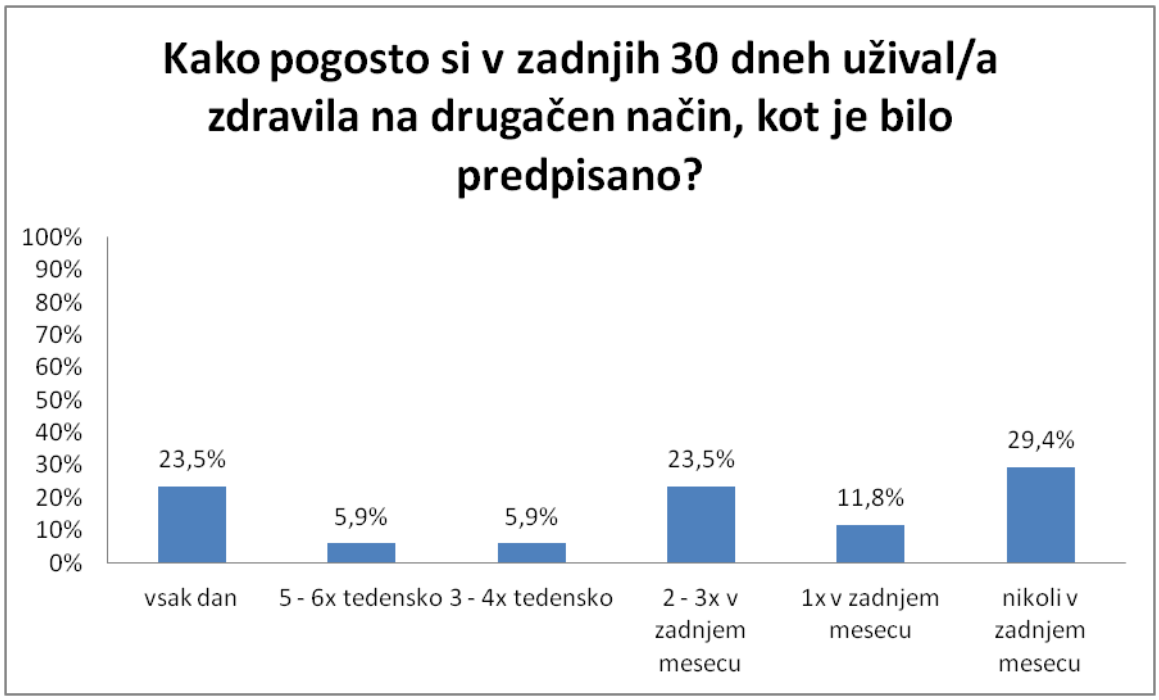

Med anketiranci, ki so v zadnjem letu uživali zdravila na drugačen način kot je bilo predpisano (f = 17) jih 29,4 % ni zdravil uživalo nikoli v zadnjem mesecu, 23,5 % jih je uživalo vsak dan, 23,5 % pa 2 – 3x v zadnjem mesecu. Med vsemi anketiranci je 9,5 % takih, ki so v zadnjem mesecu uživali zdravila na drugačen način od predvidenega 1x tedensko ali pogosteje (Slika 35).

Tiste, ki so v zadnjem mesecu zdravila uživali na drugačen način od predvidenega 1-2x tedensko ali pogosteje (f = 6) smo vprašali, koliko so bili stari, ko so začeli s tako pogostim uživanjem. Navedli so starost od 12 do 41 let, v povprečju so bili stari 26,4 let.

Slika 36: Kako pogosto si v zadnjih 30 dneh užival/a alkohol?

Anketirance, ki so v zadnjem letu uživali alkohol (f = 51) smo vprašali, kako pogosto so ga uživali v zadnjem mesecu. Največ (29,4 %, f = 15) ga je uživalo vsak dan, sledijo tisti, ki ga niso uživali nikoli v zadnjem mesecu (19,6 %, f = 10) oz. 1 – 2x tedensko (15,7 %, f = 8). Med vsemi anketiranci je 52,4 % takih, ki so alkohol v zadnjem mesecu uživali 1x tedensko ali pogosteje (Slika 36).

Tiste, ki so alkohol v zadnjem mesecu uživali 1 – 2x tedensko ali pogosteje (f = 33) smo vprašali, koliko so bili stari, ko so začeli s tako pogostim uživanjem alkohola. Navedli so starosti od 5 do 67 let, v povprečju so bili stari 20,9 let.

Slika 37: Kako pogosto si v zadnjih 30 dneh užival/a drogo?

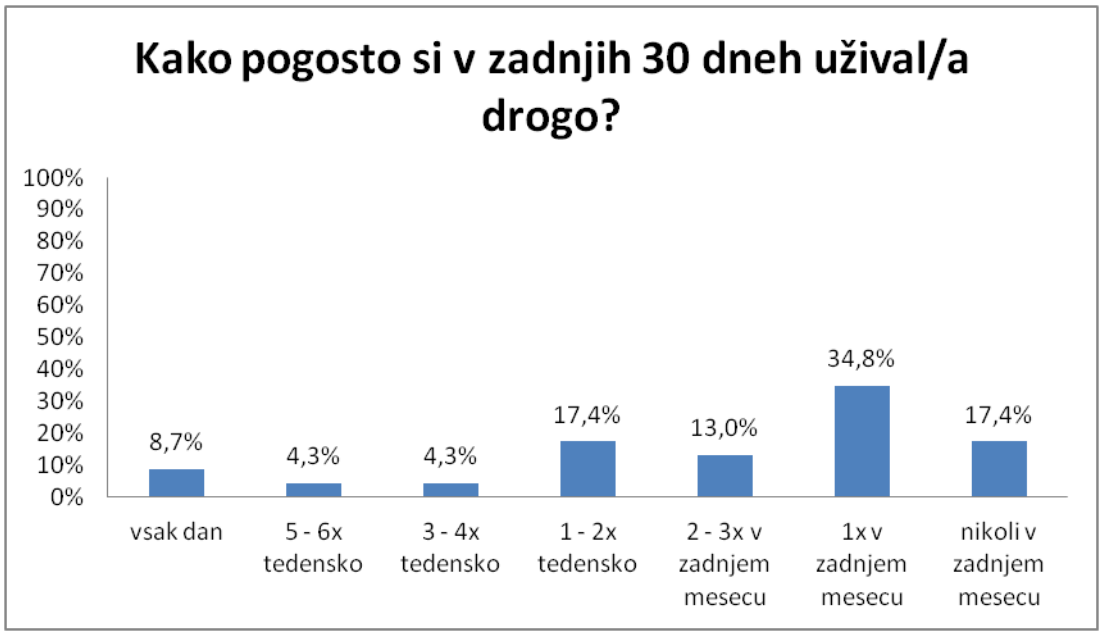

Med tistimi, ki so v zadnjem letu uživali drogo (f = 24) jo je 34,8 % uživalo 1x v zadnjem mesecu, 17,4 % nikoli v zadnjem mesecu oz. 1-2x tedensko. Enkrat tedensko ali pogosteje jo je uživalo 8 anketirancev, torej 12,7 % vseh anketirancev (Slika 37).

Tiste, ki so v zadnjem mesecu uživali drogo vsaj 1x tedensko smo vprašali, koliko so bili stari, ko so začeli s tako pogostim uživanjem. Navedli so starost od 15 do 45 let, v povprečju so bili stari 22,4 let.

Med tistimi, ki so v zadnjem letu uživali metadon (f = 6) ga je večina (f = 5; 83,3 %) uživala vsak dan, en anketiranec (16,7 %) pa nikoli v zadnjem mesecu. Tisti, ki so ga uživali vsak dan so s tako pogostim uživanjem začeli med 17im in 45im letom, v povprečju pa so bili stari 28,2 let.

Anketirance, ki so v zadnjem mesecu 1x tedensko ali pogosteje uživali alkohol, drogo, zdravila na drugačen način od predpisane oz. metadon smo vprašali, ali so kdaj za 1 mesec ali več prenehali z uživanjem le-tega/teh. Pritrdilno je odgovorilo 83,3 % (f = 5) tistih, ki uživajo zdravila, 84,8 % (f = 28) tistih, ki uživajo alkohol, 87,5 % (f = 7) tistih, ki uživajo drogo in vsi, ki uživajo metadon.

Slika 38: Na kakšne načine si se zdravil/a zasvojenosti?

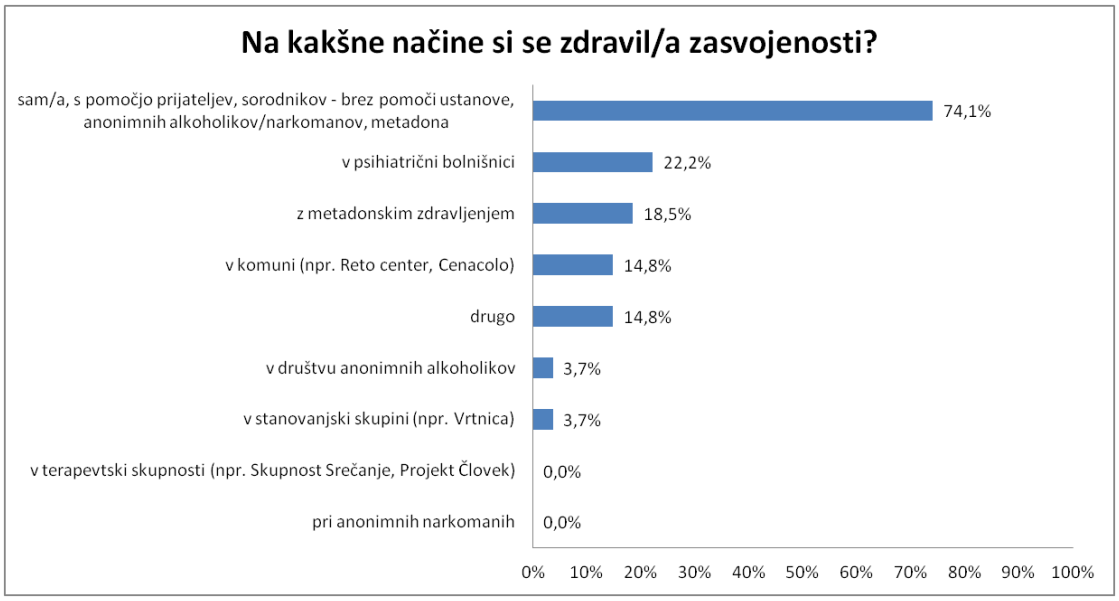

Anketirance, ki so se že zdravili zasvojenosti z alkoholom, drogo oz. zdravili več kot 1 mesec smo vprašali, na kakšne načine so se zdravili. Na vprašanje je odgovarjalo 27 anketirancev. Največ (74,1 %) se jih je zdravilo samih, s pomočjo prijateljev, sorodnikov – brez pomoči ustanove, sledijo tisti, ki so se zdravili v psihiatrični bolnišnici (22,2 %) in z metadonskim zdravljenjem (18,5 %). Štirje so izbrali odgovor »drugo«, kjer so navedli, da so uživali buprenorfin, bili so na detoksu, zdravili so se pri sestrah na Ježici oz. so bili prisiljeni v zdravljenje v zaporu (Slika 38).

Tiste, ki so se zdravili v kateri od ustanov (f = 8) smo vprašali, kolikokrat so že bili na zdravljenju v ustanovi. Največ (62,5 %, f = 5) jih je bilo na zdravljenju enkrat, dva anketiranca (25,0 %) štirikrat ali več, en anketiranec (12,5 %) pa dvakrat. Najdaljše obdobje zdravljenja odvisnosti v ustanovi je bilo 1 leto ali manj (62,5 %), več kot 3 leta do 4 leta (25,0 %) oz. več kot 1 leto do 2 leti (12,5 %). Zdravljenje v ustanovi je predčasno prekinilo 5 anketirancev (62,5 %). Kot razloge za prekinitev so navedli težave s prilagoditvijo programu, zaradi neumnosti, ker so se počutili dovolj močne, zaradi psihičnega stanja (brez izhodov) oz. ker so se skregali z enim od vodilnih. Anketiranci, ki so bili na zdravljenju v ustanovi so kot težave po končanem oz. prekinjenem zdravljenju navajali staro družbo (in ponoven vstop v svet droge), labilnost, brezposelnost in posledično preveč časa ter poznavanje samo ljudi iz stare družbe, preusmerili so se na alkohol, spet so pristali na ulici, občutek osamljenosti, težave v zakonu.

Združili smo podatke, ki smo jih dobili z vprašanji o tem, ali menijo, da so zasvojeni (z alkoholom, drogo, zdravili) ter pogostost uživanja alkohola/drog/zdravil v zadnjem mesecu. Tiste, ki so navedli, da so v zadnjem mesecu alkohol/droge oz. zdravila uživali 1x tedensko ali pogosteje smo združili skupaj z anketiranci, ki so sami mnenja, da so zasvojeni. Na ta način smo dobili približen delež zasvojenih z alkoholom, drogami, zdravili, njihovo kombinacijo ter delež tistih, ki niso zasvojeni. Realen delež je gotovo višji, saj so nekateri anketiranci gotovo »olepšali« realno stanje oz. so bili anketirani ravno v enem izmed obdobij, ko so za kratek čas prekinili z uživanjem alkohola/drog/zdravil, pri čemer obstaja velika verjetnost, da je oz. bo prekinitev kratkotrajna.

Slika 39: Odvisnosti od alkohola, drog in zdravil

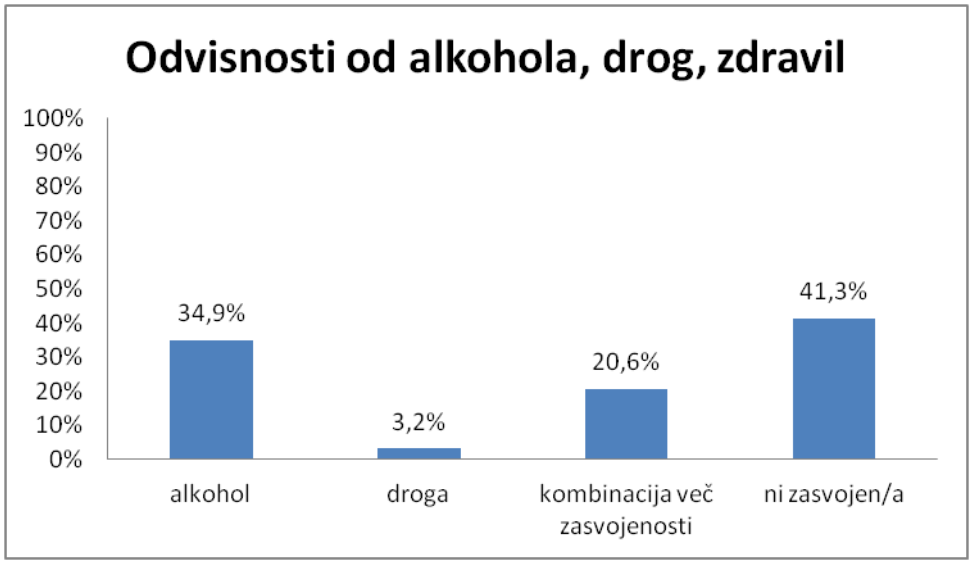

Samo od alkohola je zasvojenih 34,9 % anketirancev (f = 22), samo od droge 3,2 % (f = 2), samo od zdravil ni zasvojen nihče. Kombinacija več različnih odvisnosti je prisotna pri 13 anketirancih (20,6 %). Med tistimi, ki so zasvojeni z več različnimi stvarmi jih je 5 zasvojenih z alkoholom in drogo, štirje z alkoholom, drogo in zdravili, trije z alkoholom in zdravili in 1 z drogo in zdravili. Med anketiranci je 41,3 % (f = 26) takih, ki glede na proučevane kriterije niso zasvojeni (Slika 39).

Med odvisnostjo in zakonskim stanom ($2\hat{I} = 9{,}426$, $\alpha = 0{,}399$) ter odvisnostjo in spolom ($2\hat{I} = 7{,}118$, $\alpha = 0{,}068$) ni statistično značilne povezanosti.

Tabela 3: Povezanost starosti in zasvojenosti

		Starost				
		do 30 let	31 - 40 let	41 - 50 let	51 - 60 let	nad 60 let
Zasvojenosti	alkohol	**16,7%**	12,5%	31,6%	**63,6%**	**60,0%**
	droga	**16,7%**	0,0%	5,3%	0,0%	0,0%
	kombinacija več zasvojenosti	**16,7%**	**18,8%**	**47,4%**	0,0%	0,0%
	ni zasvojen/a	50,0%	68,8%	15,8%	36,4%	40,0%
	skupaj	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Obstaja pa statistično značilna povezanost med starostjo in zasvojenostmi ($2\hat{I} = 31{,}713$, $\alpha = 0{,}002$). Največji delež tistih, ki niso zasvojeni je med anketiranci v starosti 31 – 40 let (68,8 %), najmanjši pa med anketiranci v starosti 41 – 50 let (15,8 %). Med mladimi do 30 let so v enakem deležu zasvojeni od alkohola, drog in kombinacije, med skupino 31 – 40 let je največji delež tistih, ki so v kombinaciji več zasvojenosti, enako velja pri anketirancih med 41 in 50 let. Med anketiranci starejšimi od 50 let pa jih je 60,0 % ali več zasvojenih od alkohola (Tabela 3).

Tabela 4: Povezanost med samooceno odvisnosti od alkohola in pogostostjo uživanja

		Kako pogosto si v zadnjih 30 dneh užival/a alkohol?							
		vsak dan	5 - 6x tedensko	3 - 4x tedensko	1 - 2x tedensko	2 - 3x v zadnjem mesecu	1x v zadnjem mesecu	nikoli v zadnjem mesecu	skupaj
Ali imaš težave z odvisnostjo od alkohola?	da	50,0%	21,4%	14,3%	7,1%	0,0%	0,0%	7,1%	100,0%
	ne	19,4%	2,8%	11,1%	19,4%	11,1%	11,1%	25,0%	100,0%

Med anketiranci, ki zase menijo, da nimajo težav z odvisnostjo od alkohola ga 52,8 % uživa 1x tedensko ali pogosteje, 19,4 % vsak dan (Tabela 4).

7 Duševne težave

Slika 40: Kako pogosti si imel/a v zadnjih dveh tednih naslednje težave?

Anketiranci so (duševne) težave ocenjevali v povprečju kot da so pri njih zelo malo prisotne. Vprašljive rezultate lahko pojasnimo z zavedanjem anketirancev, da jih sprašujemo o duševnih težavah, kar je vodilo v podajanje socialno zaželenih odgovorov. Druga možnost je, da anketiranci pravzaprav sami sebe prepričujejo, da jim nič ne manjka in so zato pri večini težav odgovarjali, da niso bile prisotne nikoli. Bolj kot primerjava povprečnih ocen je zato smiselna primerjava nad in podpovprečno ocenjenih trditev. Povprečno oceno vseh težav (M = 1,9) predstavlja rdeča črta na grafikonu. Nadpovprečno pogosto so imeli v zadnjih dveh tednih pred anketiranjem torej veliko skrbi, težave s spanjem, živčnost in nemir, občutek, da bo prihodnost vedno težja in obupanost glede prihodnosti (Slika 40).

Slika 41: Ali si že bil/a kdaj obravnavan/a v psihiatrični bolnišnici ali drugi ustanovi za težave v duševnem zdravju?

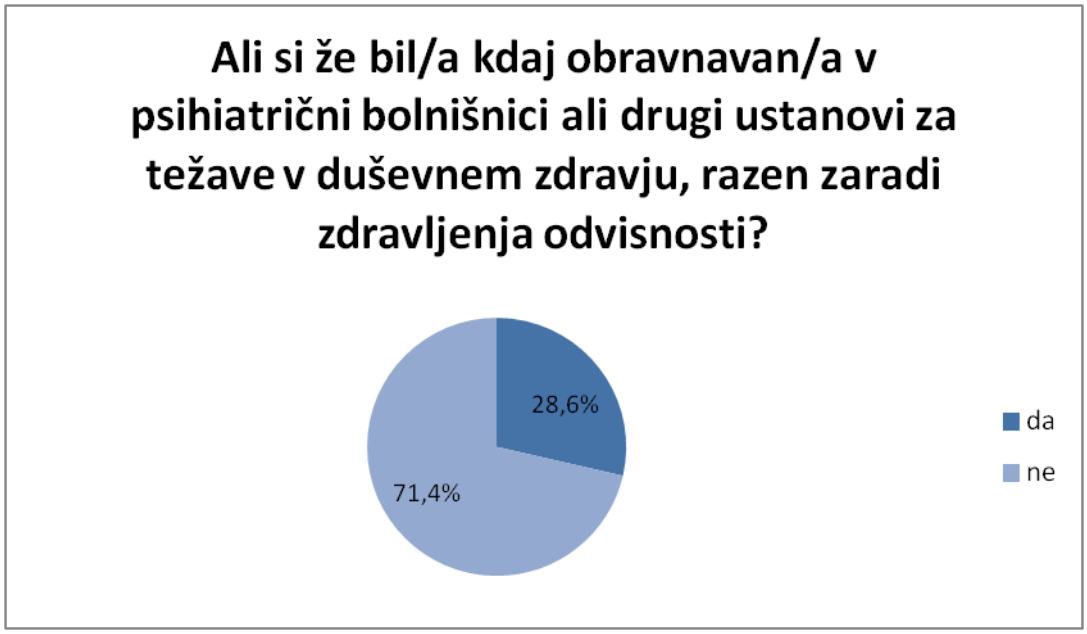

V psihiatrični bolnišnici oz. drugo ustanovi za težave v duševnem zdravju je bilo obravnavanih 28,6 % (f = 18) anketirancev (Slika 41).

Obravnavani so bili zaradi depresije, nasilja (ki so ga povzročali sami oz. drugi njim), shizofrenije, obvezen pregled v priporu/zaporu, poskus samomora, umor, živčni zlomi.

Slika 42: Oceni, kako pogosto se tako počutiš?

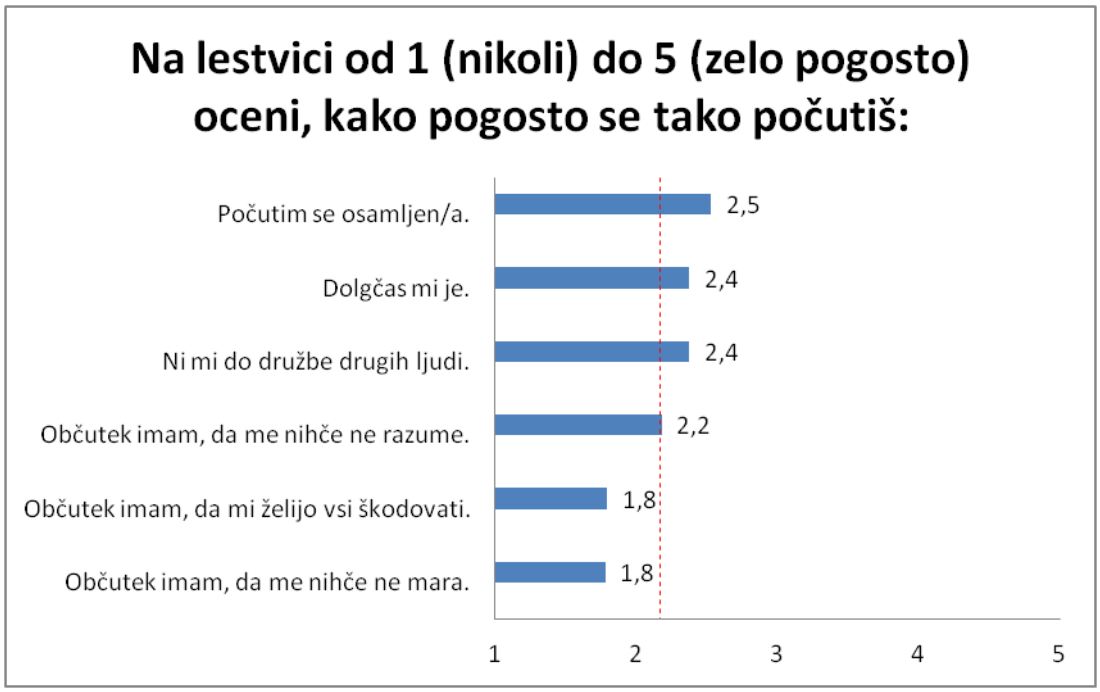

Tudi pri povprečnih ocenah občutja veljajo enaki pomisleki kot pri vprašanju o težavah v zadnjih dveh tednih. Tudi tu so po vsej verjetnosti anketiranci podajali socialno zaželene odgovore oz. sami sebe prepričevali, da jim nič ne manjka. Nadpovprečno pogosto se počutijo osamljeni, dolgčas jim je in ni jim do družbe drugih ljudi (Slika 42).

Med obravnavo v psihiatrični bolnišnici in zakonskim stanom ($2\hat{I} = 3{,}008$, $\alpha = 0{,}390$), spolom ($2\hat{I} = 0{,}072$, $\alpha = 0{,}789$), starostjo ($2\hat{I} = 7{,}761$, $\alpha = 0{,}101$), življenjem z obema staršema ($2\hat{I} = 1457$, $\alpha = 0{,}227$) in težavami v družini ($2\hat{I} = 0{,}020$, $\alpha = 0{,}887$) ni statistično značilne povezanosti.

8 Družinska situacija

Slika 43: Kje oz. s kom si vsaj nekaj časa živel/a do svojega 18 leta?

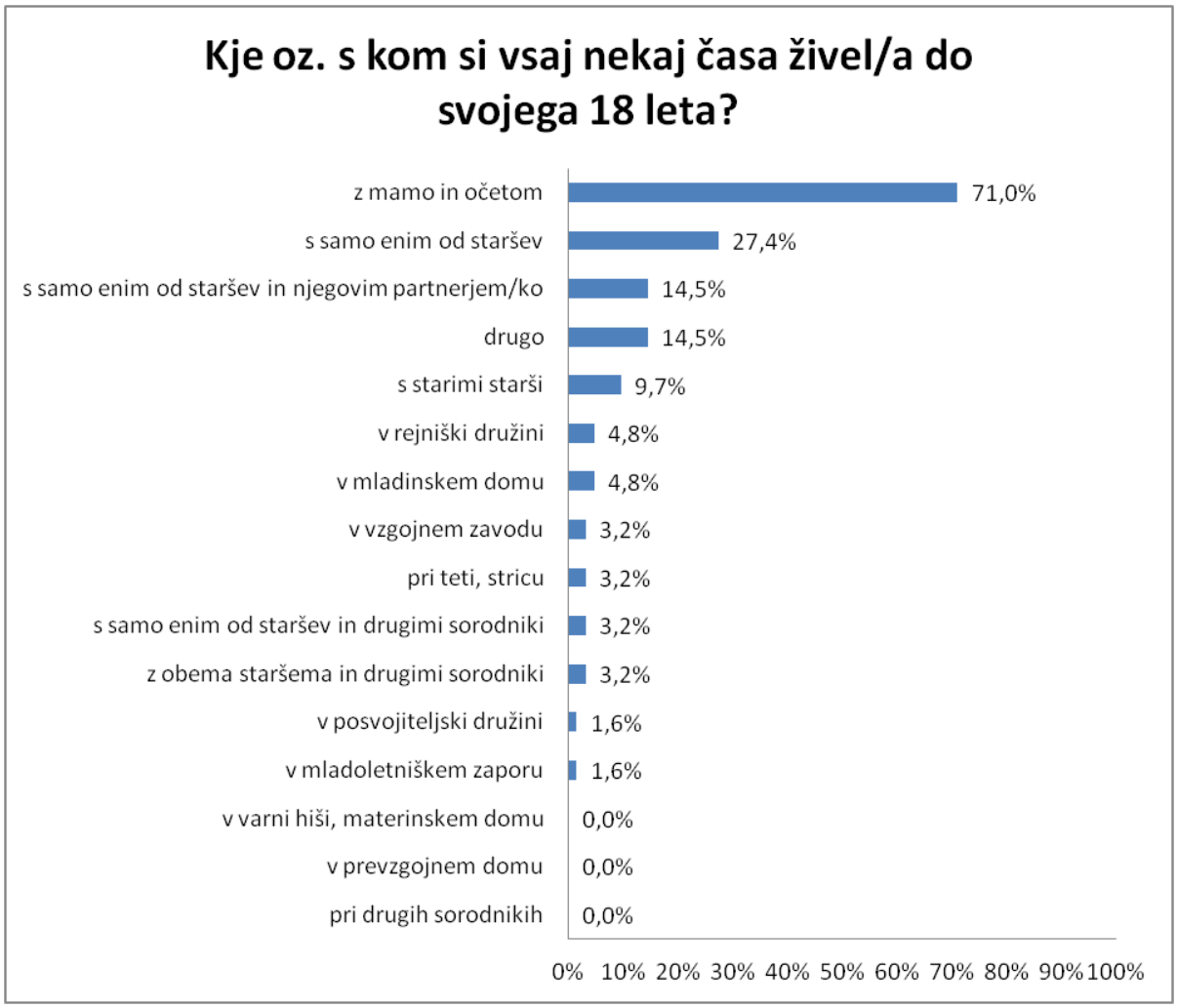

Vsaj nekaj časa je do svojega 18 leta z mamo in očetom živelo 71,0 % anketirancev (f = 44), s samo enim od staršev 27,4 % (f = 17), s samo enim od staršev in njegovim partnerjem/ko 14,5 % (f = 9). Odgovor drugo je izbralo 9 anketirancev, ki so navedli, da so živeli sami (v stanovanju od starih staršev, v svoji hiši, v službenem stanovanju – od 16ega leta dalje), s punco (Slika 43).

Slika 44: Življenje z obema staršema do 18 leta

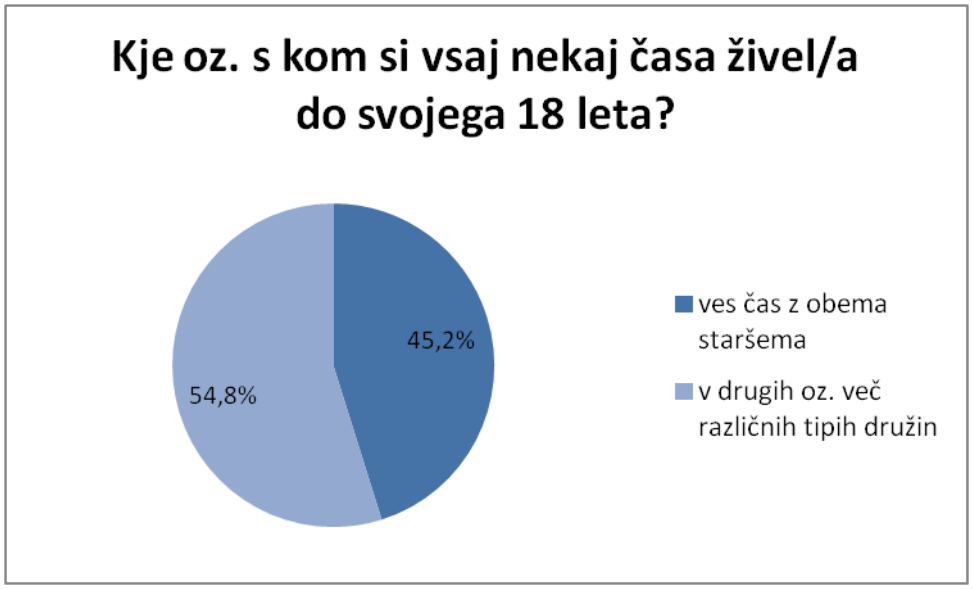

Do polnoletnosti je 45,2 % anketirancev (f = 28) ves čas živelo z obema staršema, vsi ostali so živeli v drugih oz. več različnih tipih družin (Slika 44).

Slika 45: Težave skrbnikov v duševnem zdravju, z odvisnostjo, fizičnim nasiljem

Anketirance, ki so vsaj nekaj časa živeli s starši, sorodniki, rejniki oz. posvojitelji (f = 59) smo vprašali, ali je imel kateri od staršev oz. skrbnikov težave v duševnem zdravju, z odvisnostjo oz. ali je bilo prisotno fizično nasilje. Fizično nasilje je bilo prisotno pri 49,2 % (f = 29), težave z odvisnostjo pri 35,6 % (f = 21), težave v duševnem zdravju pa pri 11,9 % (f = 7). Med vsemi, ki so živeli s starši, sorodniki oz. skrbniki so bile težave v družini (nasilje, zasvojenosti, duševne težave) prisotne pri 61,0 % (f = 36), kar predstavlja 57,1 % vseh anketirancev (Slika 45).

Pri anketirancih, kjer je bilo v družini prisotno fizično nasilje (f = 29) jih je 39,0 % (f = 23) odgovorilo, da je bilo fizično nasilje izvajano tudi nad njimi. Šlo je za brce, pretepanje (veja, cev, pas, roke, železna palica), klofute, psihično maltretiranje, prerivanje, zaušnice, spolno nasilje.

Med prisotnostjo težav v družini in zasvojenostmi ni statistično značilne povezanosti ($2\hat{I}$ = 5,947, α = 0,114). Prav tako ni statistično značilne povezanosti med zasvojenostmi in tem, ali so do 18 leta živeli samo z obema staršema ($2\hat{I}$ = 3,112, α = 0,375).

9 Priloga – anketni vprašalnik

RAZISKAVA MED UPORABNIKI DC

Pozdravljen/a!

Vsako leto izvedemo raziskavo, s katero želimo ugotoviti, kdo so uporabniki DC. V letošnji raziskavi smo se osredotočili na **stanovanjsko problematiko, zaposlitev, zdravstveno stanje, zasvojenosti in družinske razmere v otroštvu**. Poleg tega vprašalnik vsebuje tudi demografska vprašanja, npr. spol, letnica rojstva, status...

Anketa je **anonimna**, tvoje ime ne bo nikjer zabeleženo.

Če na kakšno vprašanje **ne želiš odgovoriti**, lahko prosiš anketarja, da vprašanje **preskoči**.

Za sodelovanje se ti že vnaprej najlepše zahvaljujemo!

Q1 - DNEVNI CENTER

Q2 - Koliko časa že prihajaš v Dnevni center?
1◯ danes sem prvič →pojdi na Q5
2◯ 1 mesec ali manj
3◯ več kot 1 mesec do pol leta
4◯ več kot pol leta do 1 leto
5◯ več kot 1 leto do 3 leta
6◯ več kot 3 leta

Q3 - Kako pogosto običajno prihajaš v Dnevni center?
1◯ vsak dan
2◯ 2 - 4x tedensko
3◯ 1x tedensko
4◯ 2 - 3x mesečno
5◯ 1x mesečno
6◯ manj kot 1x mesečno

Q4 - STANOVANJE

Q5 - Kje si NAJVEČKRAT prespal/a v zadnjih 30 dneh?
1◯ v stanovanju, katerega lastnik/ca sem
2◯ v stanovanju/sobi za katerega/o plačujem najemnino
3◯ v samskem domu
4◯ v materinskem domu, varni hiši
5◯ pri starših
6◯ v stanovanju, ki ga imam prek Kraljev ulice
7◯ v zavetišču
8◯ zunaj (v parku, na klopci, pod mostom, na železniški/avtobusni postaji, v zapuščenem vagonu...)
9◯ v zapuščeni stavbi
10◯ v bivalnem kontejnerju (npr. na Poljanski)
11◯ drugo: _____

Q6 - Koliko časa je že to tvoje najpogostejše prenočišče?
1◯ pol leta ali manj

2◯ več kot pol leta do 1 leto
3◯ več kot 1 leto do 3 leta
4◯ več kot 3 leta do 5 let
5◯ več kot 5 let

Q7 - Kje si prenočeval/a tik pred tem prenočiščem?

Vprašaj samo, če pri **Q5 NI ODGOVORIL 4, 7 ali 8** (materinski dom, zavetišče, zunaj):

Q8 - Katere od naštetih stvari imaš na voljo v svojem trenutnem (najpogostejšem) prenočišču? Možnih je več odgovorov.

1☐ elektrika
2☐ tekoča voda
3☐ topla voda
4☐ ogrevanje
5☐ možnost kuhanja
6☐ tuš/kad
7☐ wc školjka
8☐ hladilnik
9☐ pralni stroj
10☐ vhodna vrata, ki jih je mogoče zakleniti
11☐ okna
12☐ nič od naštetega

Q9 - Koliko noči si V ZADNJIH 30 DNEH prespal/a zunaj (na klopci, v parku, na železniški/avtobusni postaji, pod mostom, v zapuščenem vagonu...)?

1◯ nič →pojdi na Q11
2◯ od 1 do 5
3◯ od 6 do 15
4◯ od 16 do 20
5◯ 21 ali več

Q10 - Zakaj si prespal/a zunaj?

Q11 - Ali imaš prijavljeno stalno (oz. zakonsko, npr. na CSD) prebivališče?

1◯ da
2◯ ne →pojdi na Q14
3◯ ne vem, je v postopku reševanja/ugotavljanja →pojdi na Q14

Q12 - Kje imaš prijavljeno stalno (oz. zakonsko) prebivališče?

1◯ na naslovu trenutnega prebivališča
2◯ na CSD ali pri drugi organizaciji
3◯ na naslovu enega od prejšnjih prebivališč
4◯ drugo: _____

Q13 - ZAPOSLITEV

Q14 - Ali si bil/a kdaj URADNO (redno) zaposlen/a?

1◯ da
2◯ ne →pojdi na Q16

Q15 - Koliko let in mesecev priznane (uradne) delovne dobe imaš?

Če je 12 mesecev ali več, podatek vpiši pod leta!

let: ☐ mesecev: ☐

Q16 - Ali si v zadnje pol leta opravljal/a kakšna dela, za katera si dobil/a plačilo (npr. redna služba, delo na črno, prodaja Kraljev ulice...)? Možnih je več odgovorov.

1☐ bil/a sem redno zaposlen/a za nedoločen čas
2☐ bil/a sem redno zaposlen/a za določen čas
3☐ delal/a sem preko pogodbe (avtorske, podjemne)
4☐ imel/a sem redno delo, ki sem ga opravljal/a na črno
5☐ občasno sem opravljal/a priložnostna dela na črno
6☐ prodajal/a sem Kralje ulice
7☐ drugo: _____
8☐ nisem opravljal/a nobenega plačanega dela

Q17 - Ali prejemaš pokojnino?

1◯ da
2◯ ne →pojdi na Q20

Q18 - Kakšno vrsto pokojnine prejemaš? Možnih je več odgovorov.

1☐ starostno
2☐ invalidsko
3☐ vdovsko
4☐ družinsko
5☐ delno

Q19 - Ali prejemaš dodatek za pomoč, nego in postrežbo?

1◯ da
2◯ ne

Q20 - Ali prejemaš invalidnino?

1◯ da
2◯ ne

Q21 - Ali prejemaš denarno socialno pomoč?

1◯ da
2◯ ne

Q22 - ZDRAVSTVENO STANJE

Q23 - Kako bi na lestvici od 1 (zelo slabo) do 5 (zelo dobro) ocenil/a svoje trenutno zdravstveno stanje?

	1 - zelo slabo	2 - slabo	3 - niti slabo, niti dobro	4 - dobro	5 - zelo dobro
Trenutno zdravstveno stanje	◯	◯	◯	◯	◯

Q24 - Katere zdravstvene težave imaš? Možnih je več odgovorov

1☐ bolezni in okvare hrbtenice
2☐ bolezni sklepov
3☐ kronično depresijo
4☐ zvišan krvni tlak
5☐ kožne bolezni
6☐ bolečino v prsih pri mirovanju ali med telesno dejavnostjo
7☐ čir na želodcu ali dvanajstniku
8☐ težave v duševnem zdravju
9☐ srčno popuščanje
10☐ bronhialno astmo
11☐ jetrno cirozo
12☐ sladkorno bolezen
13☐ trombozo
14☐ prebolelo srčno kap

15 ☐ prebolelo možgansko kap
16 ☐ pljučne bolezni
17 ☐ slabšo prekrvavitev (cirkulacijo)
18 ☐ pogoste poškodbe ali rane po telesu
19 ☐ tumor, rak
20 ☐ manjkajoči zobje
21 ☐ drugo: _____
22 ☐ nimam nobenih zdravstvenih težav

Q25 - Ali si v zadnjem letu užival/a kakšna zdravila, ki ti jih JE predpisal zdravnik?
1 ◯ da
2 ◯ ne →pojdi na Q27

Q26 - Zaradi katerih zdravstvenih težav si užival/a zdravila, ki ti jih je predpisal zdravnik?

Q27 - Ali si V ZADNJEM LETU zaradi zdravstvenih težav vsaj občasno užival/a kakšna zdravila, ki ti jih NI predpisal zdravnik (npr. pri glavobolu, prehladu...)?
1 ◯ da
2 ◯ ne →pojdi na Q29

Q28 - Zaradi katerih zdravstvenih težav si v zadnjem letu užival/a zdravila, ki ti jih NI predpisal zdravnik?

Q29 - Ali imaš urejeno obvezno zdravstveno zavarovanje?
1 ◯ da →pojdi na Q31
2 ◯ ne

Q30 - Zakaj nimaš urejenega obveznega zdravstvenega zavarovanja? →pojdi na Q34

Q31 - Ali imaš urejeno dopolnilno zdravstveno zavarovanje?
1 ◯ da →pojdi na Q33
2 ◯ ne

Q32 - Zakaj nimaš urejenega dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja?

Q33 - Ali imaš osebnega zdravnika?
1 ◯ da →pojdi na Q35
2 ◯ ne

Q34 - Kje največkrat poiščeš (oz. bi poiskal/a) pomoč v primeru hudih zdravstvenih težav? Možnih je več odgovorov.
1 ☐ ambulanta Pro bono (Mislejeva)
2 ☐ nujna medicinska pomoč (urgenca)
3 ☐ drugo: _____

Q35 - Ali si že bil/a kdaj na testiranju za hepatitis?

1◯ da
2◯ ne →pojdi na Q37

Q36 - Kakšni so bili rezultati testiranja za hepatitis? Možnih je več odgovorov.
1☐ imam hepatitis A
2☐ imam hepatitis B
3☐ imam hepatitis C
4☐ imam hepatitis D
5☐ imam hepatitis E
6☐ nimam hepatitisa

Q37 - Ali si že bil/a kdaj na testiranju za HIV?
1◯ da
2◯ ne →pojdi na Q40

Q38 - Ali si okužen/a z virusom HIV?
1◯ da
2◯ ne

Q39 - ALKOHOL, DROGA

Q40 - Ali si v ZADNJEM LETU VSAJ ENKRAT užival/a:

	da	ne
Q40a alkohol	◯	◯
Q40b droge (npr. travo, heroin, kokain, kemične droge...)	◯	◯
Q40c metadon	◯	◯
Q40d večje odmerke zdravil, kot ti jih je predpisal zdravnik oz. podaljšal/a obdobje njihovega uživanja brez dovoljenja zdravnika	◯	◯
Q40e zdravila brez potrebe (za zdravstvene težave, ki takrat niso bile prisotne)	◯	◯
Q40f zdravila v drugačni obliki od predvidene (npr. vdihovanje zdrobljene tablete namesto zaužitja)	◯	◯
Q40g zdravila skupaj z alkoholom	◯	◯
Q40h zdravila skupaj z drogo	◯	◯
Q40i zdravila skupaj z drogo in alkoholom	◯	◯
Q40j zdravila na recept, ki jih nisi dobil/a od zdravnika	◯	◯

Vprašaj samo, če je pri **Q40b** odgovoril **DA**
Q41 - Katere vrste droge (npr. trava, heroin, kokain...) si užival/a v zadnjem letu?

Vprašaj samo, če je pri **VSAJ enem vprašanju od Q40d do Q40j odgovoril DA**
Q42 - Katere vrste zdravil si v zadnjem letu užival/a na drugačen način, kot je bilo predpisano (večji odmerki, brez potrebe, v drugačni obliki, skupaj z alkoholom/drogo oz. zdravila na recept, ki ti jih ni predpisal zdravnik)?

Vprašaj samo, če je pri **Q40a odgovoril DA**
Q43 - Ali imaš težave z odvisnostjo od alkohola?

1◯ da
2◯ ne

Vprašaj samo, če je pri **Q40b odgovoril DA**

Q44 - Ali imaš težave z odvisnostjo od drog (npr. od trave, heroina, kokaina, kemičnih drog...)?
1◯ da
2◯ ne

Vprašaj samo, če je pri **VSAJ enem vprašanju od Q40d do Q40j odgovoril DA**

Q45 - Ali imaš težave z odvisnostjo od zdravil?
1◯ da
2◯ ne

Q46 - Ali si vsakodnevni/a kadilec/ka cigaret oz. tobaka?
1◯ da
2◯ ne

Vprašaj samo, če je pri **VSAJ enem vprašanju od Q40d do Q40j odgovoril DA** – če je na vse odgovoril NE, pojdi na Q49

Q47 - Kako pogosto si v zadnjih 30 dneh užival/a zdravila na drugačen način, kot je bilo predpisano (večji odmerki, brez potrebe, v drugačni obliki, skupaj z alkoholom/drogo oz. zdravila na recept, ki ti jih ni predpisal zdravnik)?
1◯ vsak dan
2◯ 5 - 6x tedensko
3◯ 3 - 4x tedensko
4◯ 1 - 2x tedensko
5◯ 2 - 3x v zadnjem mesecu →pojdi na Q49
6◯ 1x v zadnjem mesecu →pojdi na Q49
7◯ nikoli v zadnjem mesecu →pojdi na Q49

Q48 - Koliko si bil/a star/a, ko si začel/a s tako pogostim uživanjem?
Vnesite starost v letih.
[ ] let

Vprašaj samo, če je pri **Q40a odgovoril DA** – če je odgovoril NE, pojdi na Q51

Q49 - Kako pogosto si v ZADNJIH 30 DNEH užival/a alkohol?
1◯ vsak dan
2◯ 5 - 6x tedensko
3◯ 3 - 4x tedensko
4◯ 1 - 2x tedensko
5◯ 2 - 3x v zadnjem mesecu →pojdi na Q51
6◯ 1x v zadnjem mesecu →pojdi na Q51
7◯ nikoli v zadnjem mesecu →pojdi na Q51

Q50 - Koliko si bil/a star/a, ko si začel/a s tako pogostim uživanjem alkohola?
Vnesite starost v letih.
[ ] let

Vprašaj samo, če je pri **Q40b** odgovoril **DA** – če je odgovoril NE, pojdi na Q53

Q51 - Kako pogosto si v ZADNJIH 30 DNEH užival/a drogo (npr. travo, heroin, kokain, kemične droge...)?
1◯ vsak dan
2◯ 5 - 6x tedensko
3◯ 3 - 4x tedensko
4◯ 1 - 2x tedensko
5◯ 2 - 3x v zadnjem mesecu →pojdi na Q53
6◯ 1x v zadnjem mesecu →pojdi na Q53
7◯ nikoli v zadnjem mesecu →pojdi na Q53

Q52 - Koliko si bil/a star/a, ko si začel/a s tako pogostim uživanjem droge?
Vnesite starost v letih.
[ ] let

Vprašaj samo, če je pri **Q40c** odgovoril **DA** – če je odgovoril NE, pojdi na Q55

Q53 - Kako pogosto si v ZADNJIH 30 DNEH užival/a metadon?
1◯ vsak dan
2◯ 5 - 6x tedensko
3◯ 3 - 4x tedensko
4◯ 1 - 2x tedensko
5◯ 2 - 3x v zadnjem mesecu →pojdi na Q55
6◯ 1x v zadnjem mesecu →pojdi na Q55
7◯ nikoli v zadnjem mesecu →pojdi na Q55

Q54 - Koliko si bil/a star/a, ko si začel/a s tako pogostim uživanjem metadona?
Vnesite starost v letih.
[ ] let

Vprašaj samo, če je pri **Q47** odgovoril **1, 2, 3 ALI 4** – če ni, pojdi na Q56

Q55 - Ali si kdaj za 1 MESEC ALI VEČ prenehal/a z uživanjem ZDRAVIL NA DRUGAČEN NAČIN, kot je bilo predpisano (večji odmerki, brez potrebe, v drugačni obliki, skupaj z alkoholom oz. zdravila na recept, ki ti jih ni predpisal zdravnik)?
1◯ da
2◯ ne

Vprašaj samo, če je pri **Q49** odgovoril **1, 2, 3 ALI 4** – če ni, pojdi na Q57

Q56 - Ali si kdaj za 1 MESEC ALI VEČ prenehal/a z uživanjem ALKOHOLA?
1◯ da
2◯ ne

Vprašaj samo, če je pri **Q51** odgovoril **1, 2, 3 ALI 4** – če ni, pojdi na Q58

Q57 - Ali si kdaj za 1 MESEC ALI VEČ prenehal/a z uživanjem DROGE?
1◯ da
2◯ ne

Vprašaj samo, če je pri **Q53** odgovoril **1, 2, 3 ALI 4** – če ni, pojdi na Q59

Q58 - Ali si kdaj za 1 MESEC ALI VEČ prenehal/a z uživanjem METADONA?
1◯ da
2◯ ne

Vprašaj samo, če je pri **vsaj enem** od vprašanj **Q55, Q56 ali Q57 odgovoril DA** – če ni, pojdi na Q66

Q59 - Na kakšne načine si se zdravil/a zasvojenosti od alkohola, droge ali zdravil, ko si prenehal/a za 1 mesec ali več? Možnih je več odgovorov.
1☐ sam/a, s pomočjo prijateljev, sorodnikov - brez pomoči ustanove, anonimnih alkoholikov/narkomanov, metadona
2☐ v društvu anonimnih alkoholikov
3☐ v terapevtski skupnosti (npr. Skupnost Srečanje, Projekt Človek)
4☐ v komuni (npr. Reto center, Cenacolo)
5☐ v psihiatrični bolnišnici
6☐ v stanovanjski skupini (npr. Vrtnica)
7☐ z metadonskim
8☐ pri anonimnih narkomanih
9☐ drugo: _____

Vprašaj samo, če je pri **Q59 izbral VSAJ enega od odgovorov 3, 4, 5 ali 6 – če ni, pojdi na Q66**

Q60 - Kolikokrat si že bil/a na zdravljenju odvisnosti od alkohola, droge in/ali zdravil v USTANOVI, npr.

Projekt Človek, komuna, psihiatrična bolnišnica, Vrtnica (skupno število zdravljenj)?
1◯ enkrat
2◯ dvakrat
3◯ trikrat
4◯ štirikrat ali več

Q61 - Koliko je bilo dolgo NAJDALJŠE obdobje zdravljenja odvisnosti od alkohola, droge in/ali zdravil v USTANOVI?
1◯ 1 leto ali manj
2◯ več kot 1 leto do 2 leti
3◯ več kot 2 leti do 3 leta
4◯ več kot 3 leta do 4 leta
5◯ več kot 4 leta

Q62 - Ali si zdravljenje odvisnosti v USTANOVI kdaj predčasno prekinil/a?
1◯ da
2◯ ne →pojdi na Q64

Q63 - Zakaj si zdravljenje predčasno prekinil/a?

Q64 - Na kakšne težave si naletel/a po končanem oz. prekinjenem zdravljenju?

Q65 - DUŠEVNE TEŽAVE

Q66 - Na lestvici od 1 (nikoli) do 4 (zelo pogosto) oceni, kako pogosto si imel/a v zadnjih DVEH TEDNIH naslednje težave:

	1 - nikoli	2 - včasih	3 - pogosto	4 - zelo pogosto
Q66a občutek strahu	◯	◯	◯	◯
Q66b občutek vrtoglavosti ali omedlevico	◯	◯	◯	◯
Q66c živčnost in nemir	◯	◯	◯	◯
Q66d nagnjenost k joku	◯	◯	◯	◯
Q66e občutek krivde	◯	◯	◯	◯
Q66f nenadne napade strahu ali panike	◯	◯	◯	◯
Q66g težave s spanjem (ki niso bile posledica drugih zdravstvenih težav)	◯	◯	◯	◯
Q66h obupanost glede prihodnosti	◯	◯	◯	◯
Q66i občutek, da bo prihodnost vedno težja	◯	◯	◯	◯
Q66j veliko skrbi	◯	◯	◯	◯

Q67 - Ali si že bil/a kdaj obravnavan/a v psihiatrični bolnišnici ali drugi ustanovi za težave v duševnem zdravju, razen zaradi zdravljenja odvisnosti?

1◯ da
2◯ ne →pojdi na Q69

Q68 - Zaradi katerih težav si bil/a obravnavan/a?

Q69 - Na lestvici od 1 (nikoli) do 5 (zelo pogosto) oceni, kako pogosto se tako počutiš:

	1 - nikoli	2 - redko	3 - občasno	4 - pogosto	5 - zelo pogosto
Q69a Počutim se osamljen/a.	◯	◯	◯	◯	◯
Q69b Občutek imam, da me nihče ne mara.	◯	◯	◯	◯	◯
Q69c Občutek imam, da mi želijo vsi škodovati.	◯	◯	◯	◯	◯
Q69d Ni mi do družbe drugih ljudi.	◯	◯	◯	◯	◯
Q69e Dolgčas mi je.	◯	◯	◯	◯	◯
Q69f Občutek imam, da me nihče ne razume.	◯	◯	◯	◯	◯
Q69g Drugo:_____	◯	◯	◯	◯	◯

Q70 - DRUŽINSKA SITUACIJA

Q71 - Kje oz. s kom si VSAJ NEKAJ ČASA živel/a do svojega 18 leta? Možnih je več odgovorov.

1☐ z mamo in očetom
2☐ v rejniški družini
3☐ v posvojiteljski družini
4☐ v varni hiši, materinskem domu
5☐ v mladinskem domu
6☐ v vzgojnem zavodu
7☐ v prevzgojnem domu
8☐ v mladoletniškem zaporu
9☐ s starimi starši
10☐ pri teti, stricu
11☐ pri drugih sorodnikih
12☐ s samo enim od staršev in njegovim partnerjem/ko

13 ☐ s samo enim od staršev
14 ☐ s samo enim od staršev in drugimi sorodniki
15 ☐ s obema staršema in drugimi sorodniki
16 ☐ drugo: _____

Vprašaj, če je pri vprašanju **Q71** izbral **VSAJ ENEGA** od odgovorov **1, 2, 3, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15**

Q72 - Ali je imel kateri od staršev/skrbnikov, s katerimi si živel/a, težave v duševnem zdravju?
1 ◯ da
2 ◯ ne da bi vedel/a

Vprašaj, če je pri vprašanju **Q71** izbral **VSAJ ENEGA** od odgovorov **1, 2, 3, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15**

Q73 - Ali je imel kateri od staršev/skrbnikov, s katerimi si živel/a, težave z odvisnostjo (alkohol, droga...)?
1 ◯ da
2 ◯ ne da bi vedel/a

Vprašaj, če je pri vprašanju **Q71** izbral **VSAJ ENEGA** od odgovorov **1, 2, 3, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15**

Q74 - Ali je bilo v kateri od družin, v katerih si živel/a, prisotno fizično nasilje?
1 ◯ da
2 ◯ ne da bi vedel/a →pojdi na Q77

Q75 - Je bilo fizično nasilje izvajano tudi nad tabo?
1 ◯ da
2 ◯ ne →pojdi na Q77

Q76 - Kakšne vrste fizičnega nasilja so bile izvajane nad tabo?

Q77 - DEMOGRAFIJA

Q78 - Spol:
1 ◯ moški
2 ◯ ženska

Q79 - Letnica rojstva (vnesite celotno letnico rojstva, npr. 1978): _____

Q80 - Kakšen je tvoj trenutni zakonski stan?
1 ◯ samski/a
2 ◯ poročen/a
3 ◯ v izvenzakonski skupnosti
4 ◯ ločen/a →pojdi na Q83
5 ◯ vdovec/a →pojdi na Q83
6 ◯ v zvezi

Q81 - Ali si bil/a že kdaj prej poročen/a oz. v izvenzakonski skupnosti?
1 ◯ da
2 ◯ ne →pojdi na Q83

Q82 - Za kakšno prekinitev zakonske oz. partnerske zveze je šlo?
1 ◯ ločil/a sem se
2 ◯ ovdovel/a sem

3◯ s partnerjem/ko sva prekinila izvenzakonsko zvezo
4◯ še vedno sem uradno poročen/a, vendar ne živim s tem/to partnerjem/ko

Q83 - Državljanstvo katere države imaš? Možnih je več odgovorov.
1☐ Slovenija →pojdi na Q86
2☐ Hrvaška
3☐ BIH
4☐ Srbija
5☐ Drugo: _____

Q84 - Ali imaš v Sloveniji status izbrisane/ga?
1◯ da
2◯ ne

Q85 - Ali imaš dovoljenje za prebivanje v Sloveniji?
1◯ da
2◯ ne

Q86 - Kakšna je tvoja najvišja dosežena izobrazba?
1◯ nedokončana OŠ
2◯ OŠ
3◯ 2- ali 3-letna poklicna šola
4◯ 4-letna srednja šola oz. programi 3+2
5◯ višja ali visoka šola
6◯ univerzitetna izobrazba
7◯ magisterij ali več

Q87 - Ali si že bil/a kdaj obravnavan/a v priporu?
1◯ da
2◯ ne →pojdi na Q90

Q88 - Koliko časa si NAJVEČ preživel/a v priporu?
1◯ 1 teden ali manj
2◯ več kot 1 teden do 1 mesec
3◯ več kot 1 mesec do pol leta
4◯ več kot pol leta do 1 leto
5◯ več kot 1 leto

Q89 - Zaradi katerih dejanj si bil/a obravnavan/a v priporu?

Q90 - Ali si že bil/a kdaj pogojno obsojen/a?
1◯ da
2◯ ne →pojdi na Q93

Q91 - Koliko časa je NAJVEČ trajala pogojna obsodba?
1◯ 1 leto do 2 leti
2◯ več kot 2 leti do 3 leta
3◯ več kot 3 leta do 5 let

Q92 - Zaradi katerih dejanj si bil/a pogojno obsojen/a?

Q93 - Ali si že bil/a kdaj obravnavan/a v zaporu (šteje tudi uklonilni zapor)?

1◯ da
2◯ ne →pojdi na Q96

Q94 - Koliko časa si NAJVEČ preživel/a v zaporu?
1◯ pol leta ali manj
2◯ več kot pol leta do 1 leto
3◯ več kot 1 leto do 3 leta
4◯ več kot 3 leta do 5 let
5◯ več kot 5 let do 10 let
6◯ več kot 10 let

Q95 - Zaradi katerih dejanj si bil/a obravnavan/a v zaporu?

Q96 - Ali imaš otroke in ali so še živi?
1◯ da, vsi so še živi
2◯ da, nekateri so živi, nekateri so že umrli
2◯ ne, nikoli nisem imel/a otrok →pojdi na Q99
3◯ sem imel/a otroka/e, vendar je/so že vsi umrl/i →pojdi na Q99

Q97 - Ali je kateri od njih (živih otrok) mladoleten?
1◯ da
2◯ ne →pojdi na Q99

Q98 - Kje živi/jo mladoletni otrok/ci (npr. pri bivšemu partnerju/ki, rejnikih…)?

Q99 - Katere od naslednjih dokumentov imaš? Možnih je več odgovorov.
1☐ veljavno osebno izkaznico
2☐ veljavni potni list
3☐ veljavno vozniško dovoljenje
4☐ nič od naštetega

HVALA ZA SODELOVANJE!